

διάλογοι καταλλαγής

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ★ ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2008 ★ Αριθμ. Φύλλου 89

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΡΗΤΗΣ • GR - 73006 ΚΟΛΥΜΠΑΡΙ

ΜΟΥΔΙΑΣΜΕΝΕΣ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΙΣ

Μουδιασμένες συνειδήσεις! Περίεργος νεολογισμός, θα πείτε. Και όμως αρκετές από τις σημασίες του ρήματος μουδιάζω παραπέμπουν σε φαινόμενα, που βεβαιώνουν το εύστοχο του χαρακτηρισμού, του λάχιστον με την έννοια, ότι δείχνει τη σωτήρια κατεύθυνση προς το κέντρο του προβληματισμού.

Το μουδιασμα, ως παροδική αναισθησία σώματος ή μέλους σώματος, είναι σε όλους γνωστό. Όπως γνωστό είναι και το αποτέλεσμα, μάλιστα στη μεταφορική χρήση του όρου: Πτώση του ηθικού, απώλεια θάρρους, αισιοδοξίας και αποφασιστικότητας.

Με την τελευταία αυτή έννοια το μουδιασμα μοιάζει να είναι κύριο γνώρισμα της σημερινής «περιφρέουσας ατμόσφαιρας» στη χώρα μας και παγκοσμίως.

Έτσι, π.χ., οι τρεις θεμελώδεις κατηγορίες της ανθρώπινης ύπαρξης, το **Αγαθόν**, το **Αληθές** και το **Κάλλος**, ο βαθμός πραγμάτωσης των οποίων προσδιορίζει και φανερώνει συνάμα την ποιότητα του πολιτισμού, υφίστανται σήμερα μια κακοποίηση, που υποβάλλει σε δοκιμασία την καύχηση για την πρόοδο της ανθρωπότητας. Σε όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης τονώνεται ολοένα και περισσότερο η αίσθηση, πως ισχυρότερο από τις παραπάνω υπαρξιακές κατηγορίες και αξίες αποδεικνύεται το αντίθετό τους: το **αειδές**, το **ψεύδος**, το **κακό** σε αυξανόμενη πολυμορφία και αγριότητα. Η ληστρική συμπεριφορά του ανθρώπου προς το φυσικό περιβάλλον του, ο κυνισμός, η αστοχία και η αναποτελεσματικότητα πολιτικών χειρισμών, η εκτός παντός ελέγχου και ηθικού φραγμού άσκηση βίας σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο, οι ξέφρενες και εξουθενωτικές για τους πολλούς αναταράξεις της οικονομίας, είναι μερικοί από τους παγερούς ανεμούς, που ναρκώνουν σώμα και ψυχή και κάνουν την ανθρώπινη συνείδηση να μουδιάζει από το αίσθημα της ολοκληρωτικής αδυναμίας για οποιαδήποτε αντίσταση με προσποτική. Μουδιασμένη μοιάζει ακόμη και η ίδια η σκέψη. Στη δίκη μας χώρα, λόγου χάρη, στη χώρα που καλλιέργησε τις απαρχές του ορθού και ελεύθερου λόγου, η σκέψη, η παιδεία, η έρευνα φαινούνται συχνά εγκλωβισμένες πότε στη μετριότητα και πότε στην αυθαιρεστία μειονοτάτων, που καταλλουν κάθε έννοια ασύλου και κάθε έννομη τάξη. Η παγερή αδιαφορία της κοινωνίας για τέτοια φαινόμενα επιτείνει το κατρακύλισμα, το οποίον απειλεί να γίνει χιονοστιβάδα, π.χ. με την επαναλαμβανόμενη απειλή, αυτός ή εκείνος ο νόμος, που ψηφίζεται από τη Βουλή, δεν θα αφήσουμε να εφαρμοστεί! Είναι καθήκον των πολιτών και πολύ περισσότερο των κοινοβουλευτικών εκπροσώπων αυτών, να αγωνίζονται για τη βελτίωση, ακόμη και για την κατάργηση και αντικατάσταση κακών νόμων. Ωστόπου να γίνει όμως αυτό, η παρεμπόδιση εφαρμογής του νόμου αποτελεί αναρχία και ευθεία προσβολή της δημοκρατίας. Το πάγωμα ομως που μας κυριεύει ενώπιον τέτοιων φαινομένων δεν προέρχεται τόσο από την πλευρά εκείνων, που αυθαδιάζουν, όσο, πολύ περισσότερο, από την πλευρά των ενόχων για τη μη λειτουργία των θεσμών. Εκείνοι μάλλον φαίνεται να έχουν περιέλθει σε τέτοιο μουδιασμα συνειδήσης, ώστε να μένουν απαθείς και υποταγμένοι στην αντίληψη, πως η φθορά και η σήψη είναι πιά δρομολογημένος προορισμός χωρίς επιστροφή.

Έξαλλου, η παγκοσμιοποίηση των μέσων επικοινωνίας, ευεργετική από πάμπολλες απόψεις, συμβάλλει και αυτή στην επιβάρυνση της ανθρώπινης συνείδησης, επειδή την κάνει πάραυτα κοινωνό όχι τόσο των εκδηλώσεων του Αγαθού, του Άληθους και του Κάλλους στο ένα ή το άλλο μέρος της γης, όσο του άσχημου, του αισχρού, του τιποτένιου, του ευτελιστικού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

Ακόμη και από τους χώρους που κατά παράδοση τροφοδοτούν τον άνθρωπο με βεβαιωμένες αξίες και αισιόδοξες προοπτικές, από τους χώρους δηλαδή του ιερού και του θείου, αναφαίνονται ολοένα και περισσότερες κηλίδες, όπως εσημεώσαμε στο προηγούμενο φύλλο, σκάνδαλα και προκλήσεις, που στερούν από τον άνθρωπο και τα τελευταία σημάδια ελπίδας. Πόσοι θρησκευτικοί και άλλοι πνευματικοί ηγέτες, αλλά και πόσοι από μας, που υποτίθεται πως διατηρούμε κάποιο «φόβο Θεού», μπορούμε να ισχυρισθούμε με τον Απ. Παύλο: «εγώ πάση συνειδήσει άγαθή πεπολίτευμαι τῷ Θεῷ ἀχοὶ ταύτης τῆς ἡμέρας» (Πράξ. 23, 1), βιώνοντας «τό μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρῷ συνειδήσει»; (Α' Τμ. 3, 9).

Το «μυστήριον τῆς ἀνομίας» ενεργείται «ἐν πάσῃ δυνάμει καὶ σημείοις καὶ τέρασι ψεύδους» και «ἐν πάσῃ ἀπάτῃ τῆς ἀδικίας» (πρβλ. Β' Θεσσ. 2, 9-10).

Καιρός να ξεμουδιάσουν οι συνειδήσεις!

Λεπτομέρεια έργου της Suresh Telore από το Πρόγραμμα της ΟΑΚ
“Πρόσωπο προς Πρόσωπο”

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ Β' ΤΡΙΜΗΝΟΥ 2008

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

2. Καθηγητές και σπουδαστές από την Αστυνομική Ακαδημία Ρεθύμνου, Τμήμα Δοκίμων Αστυφυλάκων. Ενημερώθηκαν από τον Γεν. Διευθυντή Αλέξανδρο Κ. Παπαδερό και συνεργάτες του για την αποστολή και το έργο της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης (ΟΑΚ).
12. Καθηγητές και μαθητές της Β' τάξης Γυμνασίου του Εκπαιδευτηρίου «ΤΟ ΠΑΓΚΡΗΤΙΟΝ» Ηρακλείου. Σε τέτοιου είδους επισκέψεις γίνεται ξενάγηση στο Ίδρυμα και αναφορά σε πτυχές του έργου του, ανάλογα με τις κατά περίπτωση επιβαλλόμενες παιδαγωγικές μεθόδους και τις προτιμήσεις μαθητών και δασκάλων/καθηγητών.*

* Τα παιδιά του «Παγκρητίου» ανήκουν στους πρώτους επισκέπτες του Μουσείου Κρητικών Βοτάνων – Herbarium Jacques Zaffran. Στο Φυλλάδιο του Εκπαιδευτηρίου «Μέρες Σχολείου» (Απρίλιος 2008) έγραψαν, μεταξύ άλλων: «Η εκδρομή αυτή, η οποία συνδύαζε εκπαιδευτικό και ψυχαγωγικό χαρακτήρα, μου άφησε τις καλύτερες εντυπώσεις και εμπειρίες. Πιο συγκεκριμένα, αξέχαστη θα μου μείνει η επίσκεψή μας στην Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης, κατά την οποία πληροφορηθήκαμε για τους στόχους και τη δράση της Ακαδημίας (κάτι που μας ενδιέφερε αρκετά), και στην έκθεση "Herbarium", όπου θαυμάσαμε την πληθώρα των ενδημικών φυτών και βοτάνων που συναντώνται σε διάφορες περιοχές της Κρήτης μας.....».

Ανδρουλιδάκη Αλεξάνδρα, β1

«Λίγο πριν την αναχώρηση από το Ηράκλειο, δεν μπορούσα να φανταστώ το μεγαλείο και τη σπουδαιότητα που είχε η συγκεκριμένη εκδρομή. Δύο ημέρες μακριά από τις συνηθισμένες και καθημερινές δραστηριότητες, δύο ημέρες γεμάτες ξεγνοιασιά, χαλάρωση και γαλήνη. Παρέα, γέλια, χαρές, πλάκες, αστεία αλλά και εποικοδομητικές επισκέψεις, ειδυλλιακά τοπία και ωραία μέρη πλαισιώνανε την εκδρομή. Αν μου ζητούσαν να ξεχωρίσω ένα συγκεκριμένο σημείο στην εκδρομή που μου άρεσε ιδιαίτερα, θα δυσκολευόμουν πολύ, αφού καθεμιά είχε ξεχωριστή αξία. Ίσως όμως, μετά από πολλή σκέψη, να επέλεγα την Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης και πιο συγκεκριμένα την έκθεση βοτάνων. Όλη η φύση της Κρήτης, συμπικνωμένη και μαζεμένη σε κάποια τετραγωνικά μέτρα, έβγαζε μια μυρωδιά που σου έμενε αξέχαστη. Το γεγονός ότι ήμασταν το πρώτο σχολείο που επισκέφτηκε το χώρο αυτό ήταν τιμή μας. Είδαμε διάφορα βρότανα από όλα τα σημεία της Κρήτης. Η ποικιλότητα που υπήρχε στις μυρωδιές, τα χρώματα και τα είδη μας έκανε να νοιάθουμε περήφανοι για τον τόπο μας....»

Αντωνάκης Ανδρέας

15. Στ' τάξη του 14^{ου} Δημοτικού Σχολείου Χανίων.
- Β' τάξη του 2^{ου} Γυμνασίου Ρεθύμνου.

1930 19. Η Κρήτη χθες και σήμερα

Η μερίδα με όμιλο από την Ολλανδία. Σε τέτοιες Ημερίδες γίνεται γνωριμία με την ΟΑΚ και συζήτηση θεμάτων, που θέτουν οι επισκέπτες. Κατά το πλείστον οι ερωτήσεις αναφέρονται στον εκκλησιαστικό βίο του λαού μας και στην ιστορία της Κρήτης.

29. Παιδιά του Κατηχητικού της Ενορίας του Αγίου Δημητρίου Πλατανιά Κυδωνίας με συνοδό τον εφημέριο π. Δημήτριο Παρασκάκη.
- Ομάδα από τη Φιλλανδία.

1931 20. – 26. Γάλλοι Βοτανικοί (Α' Ομάδα, 27 άτομα)

1932 27.4-3./5 Γάλλοι Βοτανικοί (Β' Ομάδα, 26 άτομα)

Η έναρξη λειτουργίας του Μουσείου Κρητικών Βοτάνων προκαλεί πρόσθετη κινητικότητα στην ΟΑΚ. Την αρχή έκαμαν δυο Ομάδες Βοτανικών από Πανεπιστήμια της Γαλλίας. Με τη βοήθεια του Καθηγητή Jacques Zaffran και του επιστημονικού συνεργάτη μας Λουκά Ανδριανού επισκέφθηκαν διάφορα μέρη της Κρήτης, κατά το πλείστον ορεινά, όπου μελέτησαν τη χλωρίδα κάθε περιοχής. Ευελπιστούμε ότι τα ερευνητικά αυτά προγράμματα θα γίνουν πιο πικνά και θα αποφέρουν αγαθούς καρπούς στο νησί.

1933 29. Η Ορθοδοξία χθες και σήμερα

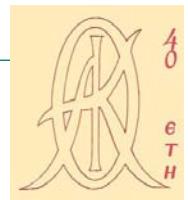
Η μερίδα με όμιλο χριστιανών από τη Φιλλανδία, με συνοδό τον αιδεσιμ. Rauno Pietarinen.

1934 30. Η Κρήτη χθες και σήμερα

Ημερίδα με ομάδα από τη Γερμανία.

ΜΑΪΟΣ

2. Ομάδα από τη Γερμανία.

1935 10.-11. Εορτή των Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου

Με την ευκαιρία της εορτής των Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου, Φωτιστών των Σλάβων, στη μνήμη των οποίων έχει αφιερωθεί το Παρεκκλήσι της ΟΑΚ, τελέσθηκε Μέγας Αρχιερατικός Εσπερινός, χοροστατούντος του Σεβασμ. Μητροπολίτου Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου Ανθίμου, εκπροσώπου της Ι. Επαρχιακής Συνόδου της Εκκλησίας Κρήτης στο Διοικ. Συμβούλιο της ΟΑΚ. Συνιερούργησαν ο Ηγούμενος της Ι. Μονής Γωνιάς Αρχιμ. Χρύσανθος και ιερείς της περιοχής. Έψαλαν μέλη της Χορωδίας Ιεροψαλτών Χανίων «Γεώργιος ο Κρητης» με χοράρχη τον Νικ. Πιακή. Την επομένη τη Θ. Λειτουργία ετέλεσαν ο αδελφός της Ι. Μονής Γωνιάς Αρχιμ. Αντώνιος Ρενιέρης και ο Αιδεσ. π. Γεώργιος Αποστολάκης. Έψαλαν ο Β. Μαλακέλης και ο Σπύρος Θυμιανός. Τη Θ. Λειτουργία παρακολούθησαν και μαθητές του Δημοτικού Σχολείου Κολυμπαρίου, συνοδευόμενοι από τη Διευθύντρια Μαρία Ξανθουδάκη.

Ο Καθηγητής Γ. Μπαμπινιώτης Εταίρος της ΟΑΚ

Μετά από τον Εσπερινό της εορτής ακολούθησε στην κατάμεστη Μεγάλη Αίθουσα της Ακαδημίας η τελετή ανακήρυξης του Καθηγητή Γεωργίου Μπαμπινιώτη σε 31^{ον} Εταίρον της ΟΑΚ.

Το Διοικ. Συμβούλιο της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης (ΟΑΚ), κατά τη συνεδρία του της 22. 03. 2008 υπό την Προεδρία του Σεβασμ. Μητροπολίτου Κισάμου και Σελίνου Αμφιλοχίου, αποδέχθηκε ομόφωνα πρόταση του Γεν. Διευθυντή της ΟΑΚ Αλεξ. Παπαδερού και εξέλεξε τον Καθηγητή Γεώργιο Μπαμπινιώτη ΕΤΑΙΡΟΝ της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης.

Τον τιμώμενο υποδέχθηκε εκ μέρους του Ιδρύματος ο Μητροπολίτης Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου Άνθιμος ως ακολούθως:

Χαιρετισμός

Ελογιμώτατε κύριε Καθηγητά,

Κατά την εύσημη αυτή μέρα του καθιερωμένου εορτασμού της ιερής μνήμης των Φωτιστών των Σλάβων Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου στην Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης, σας καλωσορίζω με τιμή και εγκαρδιότητα στους χώρους της, τόσον από μέρους της Ι. Επαρχιακής Συνόδου της Εκκλησίας Κρήτης, την οποίαν εκπροσωπώ στο Διοικ. Συμβούλιο της Ακαδημίας, όσο και από μέρους του μη δυνηθέντος να παραστεί λόγω απουσίας του εκτός Κρήτης Σεβασμιωτάτου Προέδρου του Ιδρύματος Μητροπολίτη Κισάμου και Σελίνου κ. Αμφιλοχίου και του προκατόχου του πολιού Γεροντα Σεβασμιωτάτου κ. Ειρηναίου.

Είναι γνωστές οι πολύτιμες υπηρεσίες που πρόσφεραν με ένθεο ζήλο στην Εκκλησία του Χριστού κατά τον 9^{ον} αιώνα οι Θεσσαλονικείς αυτάδελφοι Άγιοι με την παρότρυνση του μεγάλου Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Αγίου Φωτίου. Η θερμουδόγραφη πίστη και η επιτυχής ενασχόληση με τα ελληνικά γράμματα αποτέλεσαν τις βάσεις της θαυμαστής ιεραποστολικής δράσεώς τους στους σλαβικούς λαούς, στη Χαζαρία, τη Βουλγαρία, Τιλυνσία και Μοραβία, όπου ίδρυσαν και εποίμαναν θεοφιλώς Ορθόδοξες Εκκλησίες. Και δεν υπάρχει προσφορότερη μέρα από την εορτή τους για την επάξια αναγνώριση από την Ακαδημία μας και της δικής σας πολυσχιδούς προσφοράς στα Γράμματα, την Παιδεία και τον Πολιτισμό και για την απόδοση τιμής στο πρόσωπό σας με την ανακήρυξή σας σε Εταίρον της. Ο Κύριός μας να σας ενδυναμώνει αφειδώλευτα στις συνεχιζόμενες προσπάθειές σας και να σας χαιρίζει υγεία και όλα τα ουράνια δωρήματά του. Θερμά συγχαρητήρια. Χριστός Ανέστη. Χρόνια πολλά και για σας και για όλους.

Στη συνέχεια ο Σεβασμιώτατος ανέγνωσε το σχετικό Απόσπιασμα Πρακτικών:

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ της ρλβ' / 22-03-2008 συνεδρίας του Διοικητικού Συμβουλίου

Θέμα δον: Εκλογή νέου Εταίρου

Το Διοικητικό Συμβούλιο, έχοντας υπόψη τις σχετικές διατάξεις του Οργανισμού και το συμφέρον του Ιδρύματος, ύστερα από εισήγηση του Γενικού Διευθυντού, σύμφωνα με την οποίαν:

Ο Γεώργιος Μπαμπινιώτης, Καθηγητής και τέως Πρύτανης του Πανεπιστημίου Αθηνών, ακάματος εργάτης της παιδείας, διεθνώς τιμώμενος επιστήμων και ζηλωτής των παραδόσεων της Ορθοδοξίας και του Γένους, επιδεικνύει από ετών ζωηρό ενδιαφέρον για το Ίδρυμα και στηρίζει το έργον αυτού,

α π ο φ α σ ί ζ ε ι ο μ ό φ ω ν α
ε κ λ έ γ ε ι

τον Γεώργιον Μπαμπινιώτην

ΕΤΑΙΡΟΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

και παρέχει εις αυτόν όλα τα προνόμια, που συνεπάγεται η ιδιότητα αυτή κατά τον Οργανισμό του Ιδρύματος. Προς ένδειξη ορίζεται να επιδοθεί σχετικό ΔΙΠΛΩΜΑ, συνοδευόμενο από το ΧΡΥΣΟΥΝ ΕΜΒΛΗΜΑ της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης.

Στη συνέχεια ο Σεβασμιώτατος επέδωσε στον Καθηγητή το Χρυσούν Έμβλημα της ΟΑΚ, ο δε Σεβασμ. Μητροπολίτης Κυδωνίας και Αποκορώνου Δαμασκηνός το σχετικό Δίπλωμα. Ακολούθησε η προσφώνηση του Α. Παπαδερού, η ομιλία του Καθηγητή (βλπ. σελ. 1000 εξ.), καταληκτήρια προσλαλία του Σεβασμ. Δαμασκηνού και δείπνο προς τιμήν του νέου Εταίρου.

11. Μέλη του Πολιτιστικού Συλλόγου Λιβαδιωτών Ρεθύμνου.

1936 12.-18. Όμιλος νέων από τη Γερμανία

Mε συνοδό τον M. Rehm φιλοξενήθηκαν στην ΟΑΚ νέοι και νέες από τη Γερμανία με την ευκαιρία των τελετών για τη Μάχη της Κρήτης. Σε διάφορα μέρη του Νομού, ύστερα από πρόσκληση των τοπικών δημοτικών Αρχών, παρουσίασαν χορούς της πατρίδας τους. Ενημερώθηκαν επίσης για το έργο της ΟΑΚ και επισκέφθηκαν προσκυνήματα και αξιοθέατα της περιοχής.

1937 17. Η Κρήτη χθες και σήμερα

Hμερίδα με ομάδα από την Ολλανδία.

1938 17.-18. Γονείς και Σχολείο

Mέλη του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων του 2^{ου} Δημοτικού Σχολείου και των 2^{ου} και 3^{ου} Νηπιαγωγείων Βουτών Ηρακλείου συζήτησαν με τον Γεν. Διευθυντή και συνεργάτες της ΟΑΚ θέματα παιδείας, με έμφαση στην ανάγκη δημιουργικής παρουσίας των Συλλόγων Γονέων και Κηδεμόνων στο έργο του Σχολείου.

1939 19.-24. Ιατροδικαστική Εντομολογία

6^ο Ετήσιο Συνέδριο της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Ιατροδικαστικής Εντομολογίας (Annual Meeting of the European Association of Forensic Entomology, EAFE). Οργανώθηκε από την EAFE, σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Κτηνιατρικών Ερευνών Θεσσαλονίκης του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικής Έρευνας (ΕΘΙΑΓΕ), τη Νομαρχία Χανίων και την Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης.

Σε ό,τι αφορά στο θέμα του συνεδρίου: Με τον όρο Ιατροδικαστική Εντομολογία δηλώνεται η συλλογή και απόδοση εντομολογικών δεδομένων, που έχουν σκοπό να συμβάλουν στην έρευνα ενός εγκλήματος. Πιο συγκεκριμένα, η ταξινόμηση και ταυτοποίηση εντομολογικών δειγμάτων από ιατροδικαστικά περιστατικά και ο

προσδιορισμός των διαφόρων ειδών και της ηλικίας των εντόμων αυτών, αποτελούν πολύτιμα στοιχεία για την ιατροδικαστική εντομολογία, όσον αφορά στον υπολογισμό του μεταθανάτιου χρονικού διαστήματος και την άντληση πληροφοριών για τις αιτίες και τις συνθήκες θανάτου.

Παρουσιάστηκαν και συζητήθηκαν πορίσματα εξειδικευμένων ερευνών. Προς ενημέρωση του ευρύτερου κοινού οργανώθηκε το Σάββατο, 24 Μαΐου, ειδική συνερδία, κατά την οποίαν η Δρ. Σμαράγδα Σωτηράκη συνόψισε τα κύρια σημεία των εισηγήσεων και απάντησε σε ερωτήσεις.

Ομάδα από τη Γερμανία.

23. Δάσκαλοι και μαθητές από την Κύπρο και από το Δημοτικό Σχολείο Αργυρουπόλεως.
24. Ομάδα από την Αυστρία.
25. Ομάδα από την Αυστρία.

22. Όπως κάθε χρόνο στα πλαίσια των εκδηλώσεων για τη Μάχη της Κρήτης, επισκέφθηκαν και φέτος την ΟΑΚ σπουδαστές της Σχολής Ευελπίδων, συνοδευόμενοι από αξιωματικούς της Σχολής. Την ενημέρωση για το έργο του Ιδρύματος έκαμε η Εμμανουέλα Λαρεντζάκη.

1940 26.-31. Συνέδριο Παρασιτολογίας - Cost 857

Το ετήσιο αυτό συνέδριο συγκροτείται από μέλη ενός δικτύου επιστημόνων από διάφορες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το δίκτυο αυτό υποστηρίζεται από το COST – έναν οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προωθεί την επιστήμη και την τεχνολογία. Στο συνέδριο συζητήθηκαν θέματα που αφορούν σε παράσιτα, τα οποία προκαλούν ασθένειες στον άνθρωπο, όπως η ελονοσία και η τοξοπλάσιμωση, αλλά και παρασιτικές ασθένειες όπως λοιμώξεις σε βοοειδή, πουλερικά και κουνέλια. Κύριος στόχος του συνεδρίου ήταν η ανταλλαγή γνώσεων και η ενημέρωση για τις τελευταίες εξελίξεις στη βιολογία των παρασίτων. Στο συνέδριο, που στέφθηκε με μεγάλη επιτυχία, συμμετείχαν 80 διακεκριμένοι επιστήμονες από 12 ευρωπαϊκές χώρες, καθώς και προσκεκλημένοι επιστήμονες από την Αμερική.

27. Ομάδα από την Αυστρία.

ΙΟΥΝΙΟΣ

1941 2.-6. ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ

Μεγάλο και σημαντικό διεθνές οικολογικό συνέδριο, που οργάνωσε το Ινστιτούτο Θεολογίας και Οικολογίας (ΙΘΟ) της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης (ΟΑΚ). Συνεργάσθηκαν το Φόρουμ για τη Θρησκεία και την Οικολογία (Καναδάς), το Φόρουμ για τη Μελέτη της Θρησκείας και του Περιβάλλοντος (Νορβηγία), το Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Εκκλησιών-ΚΕΚ (Βρυξέλλες), το Ευρωπαϊκό Χριστιανικό Δίκτυο Περιβάλλοντος (ΕCEN, Βρυξέλλες), ο Χριστιανικός Οικολογικός Σύνδεσμος (Αγγλία), το Πολυτεχνείο Κρήτης και το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας - ITE (Ηράκλειον).

Το συνέδριο πραγματοποιήθηκε υπό την αιγίδα του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου, Μήνυμα του οποίου ανέγνωσε ο Πρόεδρος του Ιδρύματος Σεβασμ. Μητροπολίτης Κισάμου και Σελίνου Αμφιλόχιος¹. Συμμετείχαν 106 διακεκριμένοι επιστήμονες από 26 χώρες. Έγιναν 13 κύριες ομιλίες και περισσότερες από 45 εισηγήσεις. Στην I. Μονή Χρυσοπηγής οι σύνεδροι παρακολούθησαν τον Εσπερινό και την ακολουθία της Άρτοκλασίας, χοροστατούντος του Σεβασμ. Μητροπολίτου Κυδωνίας και Αποκορώνου Δαμασκηνού. Στη συνέχεια επισκέφθηκαν το Μετόχι της Αγίας Κυριακής, όπου έθαύμασαν τις εκεί αναπτυσσόμενες οικολογικές δραστηριότητες. Η Γερόντισσα Θεοχένη και αδελφές της Μονής υποδέχθηκαν τους συνέδρους με τη συνήθη διάκριση και προθυμία και πρόσφεραν πλούσια φιλοξενία.

Στις εισηγήσεις και συζητήσεις τους οι σύνεδροι αναφέρθηκαν στα σύγχρονα οικολογικά προβλήματα, καθένας από τη σκοπιά της ειδικότητάς του, με έμφαση όμως στη ΘΕΟΛΟΓΙΑ και την ΗΘΙΚΗ του οικολογικού προβλήματος. Ακριβώς η έμφαση αυτή χαρακτήρισε την ιδιαιτερότητα του συνεδρίου, που βρήκε μεγάλη απήχηση διεθνώς, ακριβώς επειδή ανέδειξε τις πνευματικές και ηθικές διαστάσεις της σύγχρονης οικολογικής κρίσης. Το Συνέδριο ολοκληρώθηκε με τελετή στο χώρο μεταξύ ΟΑΚ και ακτής. Οι σύνεδροι φύτευσαν τρείς συκιές και στη συνέχεια έγινε ανάγνωση και ερμηνεία της ευαγγελικής περικοπής περί της «ἀκάρδου συκῆς» (Ματθ. 21, 18-22), που αποτελεί υπόμνηση και προειδοποίηση για τις συνέπειες της ακριβής και απάθειας του ανθρώπου, μια στάση που είναι συνυπεύθυνη και για τη σύγχρονη οικολογική κρίση.

Στους συνέδρους διανεμήθηκε τεύχος του περιοδικού European Journal of Science and Theology (June 2008, Vol. 4,2) με περιλήψεις των περισσότερων εισηγήσεων (σελ. 1-195). Ελπίζεται ότι η ΟΑΚ θα δημοσιεύσει προσεχώς τα πλήρη Πρακτικά του Συνεδρίου.

1. Τό Μήνυμα του Παναγιωτάτου και ο χαιρετισμός του Σεβασμιωτάτου (που δημοσιεύθηκαν ήδη στο περιοδικό ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΣ 15/2008 σ.67-70) θα συμπεριληφθούν στα Πρακτικά του Συνεδρίου.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΡΗΤΙΚΩΝ ΒΟΤΑΝΩΝ

Στα πλαίσια του οικολογικού συνεδρίου τελέσθηκαν το απόγευμα της Τρίτης, 3. Ιουνίου, τα εγκαίνια του ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΚΡΗΤΙΚΩΝ ΒΟΤΑΝΩΝ - Herbarium Jacques Zaffran, που είναι Γμήμα του Ινστιτούτου Θεολογίας και Οικολογίας (ΙΘΟ) της ΟΑΚ.

Χαιρετισμός - Ευχαριστίες

Αλέξ. Κ. Παπαδερός

Πριν από τον Αγιασμό των Εγκαινίων του Μουσείου πραγματοποιήθηκε στη Μεγάλη Αίθουσα της Ακαδημίας ειδική τελετή, κατά την οποίαν έγινε επίδιοση τιμητικών διακρίσεων της ΟΑΚ στον Καθηγητή Ιάκωβο Ζαφφράν, δωρητή της σπουδαίας Συλλογής των Βοτάνων.

Ο Γεν. Διευθυντής της ΟΑΚ Αλέξ. Παπαδερός είπε κατά την τελετή τα ακόλουθα:

Η πορεία που μας οδήγησε στα σημερινά εγκαίνια του Μουσείου Κρητικών Βοτάνων υπήρξε μακρά και κοπιώδης.

Συμπορεύτηκαν πολλοί.

Πολλές οφείλουμε και από καρδιάς εκφράζουμε ευχαριστίες προς τα ακόλουθα Πρόσωπα και τις Υπηρεσίες που μας βοήθησαν.

- Ο Γεωπόνος κ. Ευτύχιος Πρωτοπαπαδάκης, παλαιό στέλεχος της Ορθοδόξου Ακαδημίας, υπήρξε ο «προξενητής» μεταξύ του κ. Ζαφφράν και της Ακαδημίας για την παραχώρηση της πολύτιμης Συλλογής του.
- Ο Γεν. Γραμματέας της Περιφέρειας Κρήτης κ. Αθανάσιος Καρούντζος ενέκρινε το 2003 το ποσόν των 145.000 € για την ανακαίνιση του οικοδομήματος της Ακαδημίας, που διαθέσαμε για τη στέγαση του Ινστιτούτου Θεολογίας και Οικολογίας και του Μουσείου.
- Ο διαδόχος του στην Περιφέρεια κ. Σεραφείμ Τσόκας συνέχισε τη χρηματοδότηση μέχρι την ολοκλήρωση του έργου, που έγινε με Φορέα υλοποίησης τον Οργανισμό Αναπτύξεως Δυτικής Κρήτης και φροντίδα του Γεν. Διευθυντή του Οργανισμού κ. Εμμανουήλ Σπανουδάκη, του Υπεύθυνου του Έργου κ. Μάρκου Πατρελάκη, του Επιβλέποντος κ. Παναγιώτη Κουφάκη και των λοιπών συναρμοδίων στελεχών του ΟΑΔΥΚ και της Περιφέρειας. Ανάδοχος του έργου ήταν ο κ. Γεωργίος Αθουσάκης.
- Ευγνωμοσύνη οφείλεται στον Διευθυντή του Νοσοκομείου Χανίων κ. Μάρκο Καραβιτάκη, τον Μηχανολόγο κ. Μανώλη Παπαδογιάννη και συνεργάτες του.
- Η μελέτη εσωτερικής επίπλωσης του εκθεσιακού χώρου του Μουσείου έγινε δωρεάν από την κ. Κατερίνα Στρατουδάκη.
- Για τον ηλεκτρονικό εξοπλισμό, το μικροσκόπιο, το φωτογραφικό υλικό, μια εκπαιδευτική τανία και άλλες μικροπρομήθειες, η Γεν. Γραμματεία Νέας Γενιάς διέθεσε το ποσόν των 13.500 €.
- Κατά καιρούς χρειαστήκαμε και ελάβαμε πρόθυμα τη συμβουλή του ενός ή του άλλου από τα μέλη της υπό την Επιπτεία του ομιλούντος Διοικούσας Επιτροπής του Ινστιτούτου Θεολογίας και Οικολογίας της Ακαδημίας μας, την οποίαν αποτελούν οι κ.κ.:
- Αβραμάκης Εμμανουήλ, Γεωπόνος-Βοτανικός του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Ηρακλείου,
- Γιαννίτσαρος Αρτεμίος, Καθηγ. Συστηματικής Βοτανικής, Βιολογικό Τμήμα του Παν/μίου Αθηνών,
- Δαμανάκης Μιχαήλ, Καθηγ. Ταξινομίας Φυτών στο Πανεπιστήμιο Κρήτης,
- Καλογεράκης Νικόλαος, Καθηγ. του Πολυτεχνείου Κρήτης,
- Καριολάκη Χαρούλα, Διευθύντρια του Δασαρχείου Χανίων,
- Οικονομίδου Ευαγγελία, Καθηγήτρια Οικολογίας στο Παν/μίο Πατρών,
- Πρωτοπαπαδάκης Ευτύχιος, Γεωπόνος Ερευνητής Α' του Ινστιτούτου Υποτροπικών Φυτών και Ελαίας Χανίων και Ιάκωβος Ζαφφράν (Jacques Zaffran), Βοτανολόγος, Καθηγ.

Παν/μίου Μασαλίας.

- Ικανό φόρτο εργασίας επωμίσθηκε ο επιστημονικός συνεργάτης μας κ. Λουκάς Ανδριανός.
- Το προσωπικό της Ακαδημίας και ιδίως οι κ.κ. Στέλιος Καλατζάκης, Νικήτας Παπαδογιαννάκης και Βασιλής Πριφτής εμερώνησαν για πολλές από τις επιμέρους εργασίες.
- Προς όλους εκφράζουμε θερμότατες ευχαριστίες.
- Το Συνέδριο επρόκειτο να τιμήσει με την παρουσία του, να ομιλήσει στήμερα και να παραστεί στα Εγκαίνια του Μουσείου ο Υπουργός Πρεριβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων κ. Γεώργιος Σουφλιάς. Δυστυχώς άλλες επείγουσες υποχρεώσεις δεν το επέτρεψαν, όπως ενημερωθήκαμε μόλις αργά χθες το βράδυ. Ευχαριστούμε πάντως τον κ. Υπουργό, όχι μόνο για την πρόθεση και επιθυμία του να έλθει, αλλά και για την επιχορήγηση 91.000,00 €, που προορίζονται αποκλειστικά για την ανάπλαση του περιβάλλοντος χώρου του Μουσείου των Κρητικών Βοτάνων.
- Ένα συνοπτικό κείμενο, που είναι στη διάθεσή σας, παρέχει τις αναγκαίες πληροφορίες για το πώς φτάσαμε στα σημερινά εγκαίνια και πώς προγραμματίζουμε τις δραστηριότητες του Μουσείου.
- Ιδιαίτερη ευγνωμοσύνη οφείλεται βέβαια στον πρώτον υπαίτιο, τον φίλο Καθηγητή κ. Ζακ Ζαφφράν. Το Διοικ. Συμβούλιο της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης, κατά την πρόσφατη συνεδρία του υπό την προεδρία του Σεβασμ. Μητροπολίτου Κισάμου και Σελίνου, αποφάσισε να εκφράσει και επίσημα την ευγνωμοσύνη αυτή στήμερα και να κάμει μετόχους της χαράς μας όλους τους συνέδρους και τους λοιπούς παρισταμένους, προς τους οποίους εκφράζουμε θερμές ευχαριστίες.
- Επιτρέψατε να αναγνώσω τη σχετική Πράξη του Διοικητικού Συμβουλίου.

«Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης, κατά την ρλγ' / 28 Μαΐου 2008 Συνεδρία του, ύστερα από εισήγηση του Γεν. Διευθυντού,

α π ο φ α σ ί ζ ε ι ο μ ό φ ω ν α

1. Επικυρώνει την προγενέστερη σχετική απόφασή του της ριδ' /30-05-2003 συνεδρίας.

2. Εκφράζει προς τον Καθηγητή

Jacques Zaffran

την ευγνωμοσύνη της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης και τις θερμές ευχαριστίες του Συμβουλίου για την πολυετή ερευνητική του εργασία στην Κρήτη, μάλιστα δε για την εμπιστοσύνη του προς το Ίδρυμα, την προς αυτό δωρεά της πολύτιμης Συλλογής του περίπου 9.000 ειδών της χλωρίδας της Κρήτης και την προθυμία του να συνδράμει την Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης στη διοργάνωση του HERBARIUM και την ευρύτερη δυνατή αξιοποίησή του σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

3. Ορίζει να τιμήσει τον Καθηγητή J. Zaffran σε ειδική δημόσια τελετή με την απονομή του εμβλήματος της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης και Τιμητικού Διπλώματος, με αναγραφή και βεβαίωση της Πράξεως αυτής του Συμβουλίου του Ίδρυματος.»

Ακολούθησε η επίδιοση του Διπλώματος και του Εμβλήματος της ΟΑΚ στον Καθηγητή J. Zaffran. Για τη διάκριση αυτή ο Γάλλος Καθηγητής εξέφρασε τις θερμές του ευχαριστίες και τη μεγάλη ικανοποίησή του για το γεγονός, ότι η Συλλογή του βρήκε οριστική στέγη και θα αξιοποιηθεί για το καλό της χλωρίδας της Κρήτης και για την πρόοδο της επιστήμης.

Τον Αγιασμό των Εγκαινίων του Μουσείου ετέλεσε ο Σεβασμ. Μητροπολίτης Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου Άνθιμος. Στην τελετή ήταν παρόντες οι Σεβασμ. Μητροπολίτες Κισάμου και Σελίνου Αμφιλόχιος και Κυδωνίας και Αποκορώνου Δαμασκηνός, ιερείς της περιοχής, η Αντινομάρχη Χανίων Φωτεινή Παπαμαρκάκη-Καραβιτάκη, ο Δήμαρχος Κολυμπαρίου Πολ. Πολυχρονίδης, ο Δήμαρχος Καντάνου Ευτ. Δασκαλάκης και άλλα μέλη του Δ.Σ. της ΟΑΚ, εκπρόσωποι φορέων, τα μέλη του Οικολογικού Συνεδρίου και πολλοί φίλοι του Ίδρυματος. Ακολούθησε δεξιώση.

Επισκέψεις*

Άρχισαν ήδη οι επισκέψεις στο Μουσείο των Βοτάνων. Πρόκειται για ευκαιριακούς επισκέπτες της Ακαδημίας, μέλη συνεδρίων, αλλά και Συλλογικούς φορείς, που άρχισαν να οργανώνουν εκδρομές, προκειμένου να γνωρίσουν το Μουσείο. Αναφέρουμε τις ακόλουθες τρεις χαρακτηριστικές περιπτώσεις:

- Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης Κρήτης, Σεμινά-

ριο Οικοτουρισμού.

- Ναυτικός Όμιλος Αθήνας.
- Πολιτιστικός Σύλλογος Αποδούλου, Δήμου Κουρητών Ρεθύμνου.

* *Επισκέψεις στο Μουσείο ύστερα από συνεννόηση στο τηλέφωνο: 28240 -22 245.*

5. Εκπαιδευτικοί και μαθητές του Σχολείου του Ναυστάθμου Κρήτης.
6. 19^ο Δημοτικό Σχολείο Χανίων

1943 9.-14. 5^ο Διεθνές Συνέδιο για το βακτήριο Wolbachia

Πραγματοποιήθηκε με επιτυχία το ανωτέρω συνέδριο, στο οποίο συμμετείχαν 130 διακεκριμένοι επιστήμονες από 26 χώρες. Παρουσίασαν τα πλέον πρόσφατα επιστημονικά δεδομένα που αφορούν στη συμβιωτική σχέση του βακτήριου Wolbachia με τους ξενιστές του (αρθρόποδα, νηματώδεις). Όπως επισήμαναν οι ομιλητές, το συγκεκριμένο βακτήριο μπορεί να παίξει κυρίαρχο ρόλο ως μέσο βιολογικού ελέγχου των πληθυσμών επιβλαβών εντόμων που επηρεάζουν τους τομείς της υγείας, της γεωργίας και του φυσικού περιβάλλοντος. Οι συμμετέχοντες του συνεδρίου, στη μεγάλη πλειοψηφία τους επιστήμονες από Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Ιδρύματα του εξωτερικού, είχαν την ευκαιρία να ανταλάξουν απόψεις και να ανανεώσουν τη δέσμευσή τους για το επόμενο συνέδριο το 2010.

Οργανωτής του συνεδρίου ήταν ο Καθηγ. Κωνσταντίνος Μπούρτζης.

1944 14.-16. Συμβιωτικές σχέσεις σε είδη αρθροπόδων: από τη βασική γνώση έως τις εφαρμογές

Ετη συνάντηση αυτή έλαβαν μέρος 45 ειδικοί επιστήμονες από 18 χώρες, οι οποίοι σεμιμετέχουν σε συντονισμένη δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με σκοπό την ανταλλαγή γνώσεων και τη χάραξη στρατηγικής αναφορικά με τη χρησιμοποίηση συμβιωτικών βακτηρίων ως νέο, περιβαλλοντικά φιλικό μέσο ελέγχου επιβλαβών αρθροπόδων στους τομείς της υγείας, της γεωργίας και του φυσικού περιβάλλοντος.

18. Επίσκεψη ομάδας στο Μουσείο Κρητικών Βοτάνων από το Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης Κρήτης – Σεμινάριο Οικοτουρισμού. Ξεναγήθηκαν και ενημερώθηκαν από τον Λουκά Ανδριανό.

1946 22.-29. Μοριακή και Αναπτυξιακή Βιολογία της Δροσόφιλας

Το Διεθνές αυτό συνέδριο Μοριακής Βιολογίας, που θεωρείται ένα από τα σπουδαιότερα του είδους σε παγκόσμιο επίπεδο, πραγματοποιείται στην ΟΑΚ συνεχώς τα τελευταία 30 χρόνια και ασχολείται με τον πειραματικό οργανισμό *Drosophila melanogaster*, που λέγεται και μύγα του ξυδιού.

Μετείχαν 130 βιολόγοι από τα μεγαλύτερα Πανεπιστήμια και Εργαστήρια του κόσμου.

Η καταληκτήρια συνεδρία αφιερώθηκε στα 30 χρόνια του συνεδρίου αυτού και τα 40 της Ορθοδόξου Ακαδημίας. Ο Γεν. Διευθυντής της ΟΑΚ και πολλοί από τους συνέδρους έκαμπαν μια αναδρομή στα χρόνια που πέρασαν, θυμήθηκαν πρόσωπα και πειραστικά και συμφώνησαν, αυτό το εξόχως σημαντικό συνέδριο να παραμείνει και κατά τα επόμενα χρόνια στον προγραμματισμό της Ακαδημίας, στην οποίαν όλοι ευχήθηκαν «να τα χιλιάσει!».

1945 15. Anti-Wolbachia Consortium

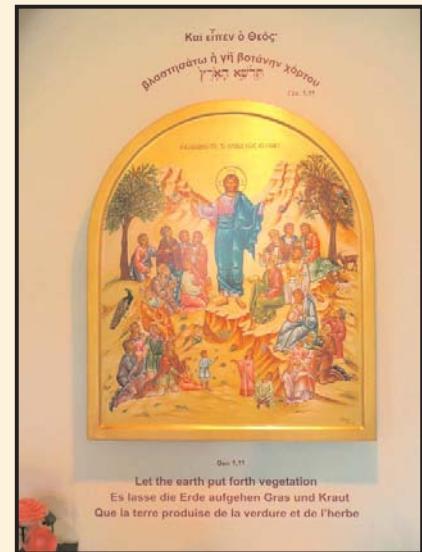
Ειδική συνεδριακή δραστηριότητα, σχετική με τα προγράμματα δύο συνέδρια.

Στο A-WOL Consortium μετέχουν άνθρωποι από την ακαδημαϊκή κοινότητα και τη βιομηχανία. Οφείλεται σε πρωτοβουλία του Ιδρύματος The Bill & Melinda Gates Foundation. Στόχος του είναι να αναπτύξει μια καινούρια μέθοδο χημειοθεραπευτικής αγωγής του Wolbachia. Το μικρόβιο αυτό ζεί σε σκουλήκι και ευθύνεται για νόσους, όπως η onchocerciasis (river blindness) και lymphatic filariasis (elephantiasis). Επιδιώκεται η ανάπτυξη νέων φαρμάκων.

Στο Αγιογραφείο της ΟΑΚ η Κ. Στεφανάκη ετοίμασε εικόνα, εμπνευσμένη από το χωρίον Λουκ. 12, 27. Έχει τοποθετηθεί στην είσοδο του Μουσείου.

Στο Μουσείο Βοτάνων η φωτογραφία της Α.Θ.Π. του Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου υπενθυμίζει όχι μόνο την επίσκεψή του στον Ομαλό, αλλά και τον διεθνώς αναγνωριζόμενο ζήλο του για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

Ο Σεβασμ. Ρεθύμνης Άνθημος και ο Καθηγητής Ζαφφράν κόβουν κλήμα αμπέλου αντί για κορδέλα εγκαινίων.

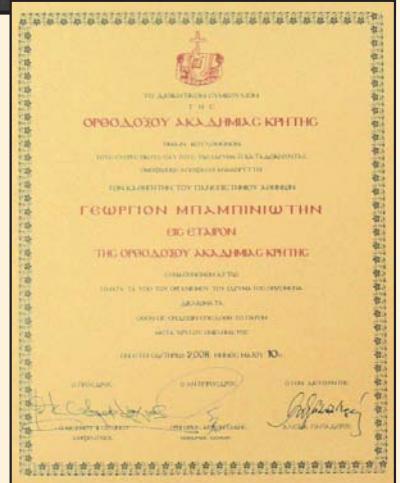
Το Μουσείο.

Μέρος του Εκθετηρίου του Μουσείου.

Οι Σεβασμιώτατοι Ρεθύμνης Άνθυμος και Χανίων Δαμασκηνός επιδίδουν στον Γ. Μπαριτινώπη το Έμβλημα και το Δίπλωμα της ΟΑΚ.

Το Δίπλωμα

Το Έμβλημα που επιδόθηκε στον Ζ. Ζαφφράν, τοποθετημένο σε ξύλο ελιάς.

Ο Καθηγ. Ζαφφράν στο Βήμα της ΟΑΚ. Προεδρεύει ο Λουκάς Ανδριανός.

**κατά την τελετή ανακίρυξης του Γ. Μπαμπινιώτη
σε Εταίρον της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης (10-05-2008)**

Αλέξ. Κ. Παπαδερός

Ευχαριστούμε θερμά για την προσέλευσή σας στην εορτή και στην ειδική αυτή τελετή και ευχόμεθα σε όλους πλούσια την ευλογία και τη χάρη των Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου. Ο Σεβασμιώτατος Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου κ. Άνθιμος, εκπρόσωπος της Ιεράς Επαρχιακής Συνόδου της Εκκλησίας Κρήτης στο Συμβούλιο της Ορθοδόξου Ακαδημίας, εξέφρασε σκέψεις και αισθήματα, που είμαι βέβαιος ότι συμμεριζόμαστε όλοι. Το Ίδρυμα οφείλει πολλές ευχαριστίες στη Σεβασμιόπτερά σας και στα λοιπά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου. Κατά την εύσημη αυτή ημέρα και ώρα παρακαλώ να δεχθείτε την έκφραση της βαθιάς ευγνωμοσύνης μας.

Βρίσκομαστο στο βήμα, προκειμένου να παρουσιάσω τον νέον Εταίρον της Ορθοδόξου Ακαδημίας και ομιλητή της βραδυάς. Τί να αναφέρω όμως και τί να παραλείψω – μεγάλο το δίλημμα. Γιατί και μόνον η απλή αναφορά στα βασικά στοιχεία της ζωής και του έργου του κ. Μπαμπινιώτη θα απαιτούσε ώρες και ώρες. Επιτρέψατε, λοιπόν, να περιοριστώ σε λίγες επεξηγηματικές επισημάνσεις σε σχέση με τα επίσημα κείμενα, που αναγνώστηκαν προηγουμένως.

Η εκλογή ενός προσώπου στη χορεία των Εταίρων της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης είναι, σήμφωνα με τον Οργανισμό της, η ανώτατη διάκριση, που απονέμεται το Ίδρυμα. Πολλοί οι εκλεκτοί και άξιοι της τιμής. Ολίγοι όμως οι κλητοί. Στα 40 χρόνια λειτουργίας της Ακαδημίας μόνο σε 30 ανθρώπους έχει απονεμηθεί αυτός ο τίτλος. Δηλαδή στον Παναγιώτα Οικουμενικό μας Πατριάρχη Κύριο Βαρθολομαίον, που είναι και ο Πρόεδρος της Συνάξεως των Εταίρων, στους περισσότερους Προκαθημένους των Ορθοδόξων Εκκλησιών και σε λίγα από τα πάμπολλα πρόσωπα, στα οποία οφείλει ιδιαίτερη ευγνωμοσύνη το Ίδρυμα.

Η προς τον κ. Μπαμπινιώτη διάκριση, ως έκφραση τιμής προς το πρόσωπο και το έργον αυτού, αποτελεί, μεταξύ άλλων, εκπλήρωση παλιάς σκέψης και επιθυμίας μας, που δεν μπορούσε όμως να εκπληρωθεί νωρίτερα.

Χαιρόμαστε που μπορούμε σήμερα να υποδεχθούμε τον 31^ο Εταίρον της Ακαδημίας, έχοντας υπόψη, ότι στην πραγματικότητα τιμούν τον εαυτό τους όσοι τιμούν τα άξια τιμής πρόσωπα.

Τιμούμε

- τον Διδάσκαλο, Ερευνητή και Συγγραφέα, που διακόνησε το Πανεπιστήμιο Αθηνών από το 1973 μέχρι πρό τινος ως Καθηγητής της Γλωσσολογίας και Πρύτανης αυτού, και που, ολοκληρώνοντας την πανεπιστημιακή του σταδιοδρομία, έλαβεν επαξίως από τη Σύγκλητο την ανώτατη διάκριση του Επιτίμου Καθηγητή. Πολλά οφείλει στον κ. Μπαμπινιώτη και το Πανεπιστήμιο Κρήτης, στο οποίον εδίδαξε επίσης και στήριξε τα πρώτα του βήματα.
- Τιμούμε τον Πρόεδρο της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας από το 1987 με τα Αρσάκεια –Τοσίτσεια Σχολεία των Αθηνών, της Πάτρας, της Θεσσαλονίκης, προσφάτως και των Τιράνων της Αλβανίας, προσεχώς δε και των Ιωαννίνων, αλλά και με το Ελεύθερο Πανεπιστήμιο της Στοάς του Βιβλίου, όπου έχει ως στενό συνεργάτη τον δικό μας διακεκριμένο πνευματικό άνθρωπο, τον Δημήτρη Κακαβελάκη, την παρουσία του οποίου στην αίθουσα χαιρετίζουμε με πολλή, πολλή αγάπη.
- Τιμούμε ακόμη στο πρόσωπο του κ. Μπαμπινιώτη τον Πρόεδρο του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού από το 2006,
- τον Πρόεδρο της Βουλής των Εφήβων από το 2007,
- το μέλος του Δ. Συμβουλίου για τα πολιτιστικά ζητήματα του Κοινωφελούς Ιδρύματος «Αλέξανδρος Ωνάσης» και του Δ.Σ.

Προσφώνηση

κατά την τελετή ανακίρυξης του Γ. Μπαμπινιώτη

σε Εταίρον της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης (10-05-2008)

του Παραρτήματός του στη Ν. Υόρκη με τις μεγίστου εθνικού ενδιαφέροντος εκδηλώσεις του.

- Τιμούμε τον ακάματο εργάτη της επιστήμης και της αυθεντικής παρουσίας και ενεργού συμμετοχής σε συνέδρια, συμβούλια, επιστημονικές Εταιρείες, εκδοτικές και πολλές άλλες δραστηριότητες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, για τις οποίες έχει λάβει πολλές και σημαντικές διακρίσεις, δικαίως!
- Τιμούμε τον άνθρωπο, που μας συντροφεύει με τις επιστημονικές επιφυλλίδες του, με τις τηλεοπτικές εκπομπές του, με τα λεξικά του, στα οποία πολλοί καθημερινά καταφέγγουμε. Ομολογώ ενώπιον του, πως κάθε σοβαρό λεξικό φέρνει συχνά στη σκέψη μου τη «μοναξιά» του λεξικογραφικού εγαστηρίου, που δύσκολα τη διακρίνω από το ασκητήριο του ερημίτη.
- Τιμούμε και ευχαριστούμε όλως ιδιαιτέρως, τόσον η Ορθόδοξη Ακαδημία, όσον και εγώ προσωπικά, τον κ. Μπαμπινιώτη, γιατί είχα τη χαρά, να συνεργαστώ άριστα μαζί του κατά την επιτυχή θητεία του στη θέση του Προέδρου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, οπότε υπήρξε επιεικής μαζί μου και διευκόλυνε την παράλληλη εργασία μου σε αυτό το Ίδρυμα, για την πορεία και την προκοπή του οποίου ζωηρό υπήρξε πάντοτε το ενδιαφέρον του.
- Πέραν όλων αυτών και πολλών άλλων όμως, η Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης, με την ευλογία της Εκκλησίας μας και την ευχή του Προέδρου Σεβασμ. κ. Αμφιλοχίου, ο οποίος χρειάστηκε να απουσιάσει δυστυχώς, του Επιτίμου Προέδρου γεροντός μας κ. Ειρηναίου και της Ι. Συνόδου της Εκκλησίας Κρήτης, την οποίαν εκπροσωπεί ο Σεβασμιώτατος Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου κ. Άνθιμος, πέραν όλων των άλλων λόγων, τιμούμε, λέγω, τον Καθηγητή κ. Μπαμπινιώτη όλως εξαιρέτως ως έναν από τους πνευματικούς ανθρώπους του Γένους μας, που έχουν το χάρισμα της παρρησίας γενικώς και ειδικότερα το χάρισμα της μαρτυρίας Ιησού Χριστού παθόντος και αναστάντος (πρβλ. Πράξ. 1,22). Η «Χριστιανική και ελληνική πνευματικότητα» δεν είναι μόνον ο τίτλος ενός από τα πρόσφατα βιβλία του φίλου Καθηγητού. Είναι ο χώρος, στον οποίο κινείται και αναπνέει και δημιουργεί αενάως.

Όπως κατά τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους η Εκκλησία στηρίχθηκε από τους Αποστόλους και τους Ομολογητές της, έτσι και σήμερα, κατ' εξοχήν σήμερα, ατενίζει με χαρά και ευγνωμοσύνη, ευλογεί και μακαρίζει το πρόσωπο εκείνων, που αγωνίζονται «τόν καλόν ἄγνων τῆς πίστεως» και ομολογούν «τήν καλήν ὁμιλογίαν ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων» (Α' Τιμ. 6, 12).

Παρακαλέσαμε τον κ. Καθηγητή να μας μιλήσει σήμερα από το περίσσευμα της θερμουργού πίστεώς του και από τη σκοπιά της αυθεντικής επιστημονικής γνώσης του, ειπιλέγοντας θέμα σχετικό:

- πρώτον, με το γεγονός, ότι το τρέχον έτος 2008 έχει αφιερωθεί στον Απόστολο Παύλο, το ιεραποστολικό έργο του οποίου υπηρέτησε μεγάλως η ελληνική μας γλώσσα, και
- δεύτερον, μέ το εργο των Ιεραποστόλων και Φωτιστών των Σλάβων Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου, οι οποίοι κατέδειξαν, μεταξύ άλλων, πόσο μεγάλος και δημιουργικός είναι ο σεβασμός της Ορθοδοξίας προς τη γλωσσική και πολιτισμική παράδοση των διαφόρων λαών.

Ο κ. Μπαμπινιώτης επελέξει ένα λίαν επίκαιρο θέμα. Σεβαστέ και αγαπητέ μας κ. Καθηγητά, ώρα να τιμήσετε το βήμα της Ορθοδόξου Ακαδημίας ως αξιος – υπεράξιος νέος Εταίρος αυτής.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΩΣ ΟΧΗΜΑ ΔΙΑΔΟΣΗΣ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Καθηγ. Γεώργιος Μπαμπινιώτης

Σεβασμιώτατε Άγιε Ρεθύμνης και Αυλοποτάμου,
Σεβασμιώτατε Άγιε Κυδωνίας και Αποκορώνου,
Άγιοι Πατέρες,
Κύριε Βουλευτά και πρ. Υπουργέ,
Κύριε Γεν. Διευθυντά της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης,
Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κυρίες και κύριοι.

Το είπε ήδη ο κ. Παπαδερός, ότι αν κανείς προσπαθήσει να προσφωνήσει όλους, συνήθως κάνει λάθη και αφήνει ανθρώπους απ' έξω, που αξίζουν όχι την προσφώνηση, αλλά κυρίως την τιμή του ομιλητή. Σας παρακαλώ να αισθανθείτε όλοι ότι έχετε την εκτίμησή μου, την τιμή μου και την αγάπη μου. Όπως την εκτίμησή μου, την τιμή και την αγάπη μου έχει όλη η Κρήτη. Θεωρώ μεγάλη την τιμή που μού αποδίδεται σήμερα από την Ορθοδόξη Ακαδημία Κρήτης. Κάτι εξαιρετικό. Γιατί συνδέεται με ευαίσθητες χορδές της συνείδησής μου. Έχω δημόσια μαρτυρία πίστεως. Ως Πρύτανης του Πανεπιστημίου Αθηνών δεν έπαισα από του βήματος της μεγάλης αίθουσας των τελετών να αναφέρομαι στην προσφορά της Ορθοδοξίας, της Ορθόδοξης Εκκλησίας, του Ευαγγελίου, της πίστεως, γιατί καμιά φορά θεωρείται ότι οι επιστήμονες διαχωρίζονται από τα θέματα της πίστεως. Εγώ γνωρίζω ότι όλοι οι μεγάλοι επιστήμονες και ξένοι και Έλληνες είναι κοντά στο Θεό όταν έχουν συνείδηση της δυνάμεώς τους, των περιορισμένων γνώσεών τους και του τί υπάρχει πριν και πέραν από εμάς.

Θέλω να σας ευχαριστήσω κύριε Σύμβουλε [αναφέρεται στην ιδιότητα του Α.Κ. Παπαδερού ως Συμβούλου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου ε.τ.], κύριε Γενικέ Διευθυντά, όπως και τους σεβαστούς Ιεράρχες που με τιμούν με την παρουσία τους και τους Άγιους Πατέρες. Ένοιωσα τη συγκίνηση που νοιώθει κάθε πιστός παρακολουθώντας την Ακολουθία του Εσπερινού απόψε. Και θέλω και εγώ να φέρω τη δική μου μαρτυρία, ότι η προσπάθεια του Θεολόγου, γιατί αυτή είναι η ταυτότητα του κ. Παπαδερού, έχει συγκινήσει και έχει αναγνωρισθεί από καταξιωμένους παιδαγωγούς και άλλους επιστήμονες σε όλη την Ελλάδα και εκτός Ελλάδος. Σε μένα προσωπικά έχει συμβεί να με ρωτήσουν στο εξωτερικό, αν γνωρίζω τον κ. Παπαδερό και αν γνωρίζω την Ακαδημία. Έχω δηλώσει ότι και τον γνωρίζω και με τιμά με τη φιλία του, η οποία είναι αμοιβαία ως σεβασμός και ως αγάπη

Κυρίες και κύριοι, το θέμα μου απόψε είναι: «η ελληνική γλώσσα ως όχημα διάδοσης της χριστιανικής διδασκαλίας».

Η Ορθόδοξης Ακαδημία Κρήτης, μέσα στην ευρύτερη δραστηριότητά της, έχει και ιεραποστολικό χαρακτήρα, αφού με ποικίλες δράσεις της καλλιεργεί, ενισχύει, προβάλλει και διαδίδει την ορθόδοξη χριστιανική πίστη μας. Δεν είναι τυχαίο ότι το παρεκκλήσι της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης είναι αφιερωμένο στους Ιεραποστόλους Κύριλλο και Μεθόδιο. Με αφορμή το έργο των δύο μεγάλων Ιεραποστόλων και το τρέχον έτος 2008, το αφιερωμένο στον Απόστολο Παύλο, θα ήθελα να διατυπώσω ορισμένες σκέψεις ως προς τον ρόλο της γλώσσας σε σχέση με τις προσωπικότητες που αναφέραμε.

Σπάνια μια γλώσσα έχει συνδεθεί τόσο με μια θρησκεία, όσο η ελληνική γλώσσα με τη χριστιανική διδασκαλία. Θα σταθώ σε μερικά σημεία-σταθμούς για τη σύνδεση της ελληνικής γλώσσας με τη χριστιανική διδασκαλία και ευρύτερα με τη θρησκεία, με την Εκκλησία, με τη λατρεία, με την ιεραποστολή, με τον Ελληνισμό.

Γλώσσα και θρησκεία

Επιτρέψτε μου, πρώτα, μερικές γενικές σκέψεις για το θέμα που συζητούμε. Δεν μπορείς να διδάξεις μια οποιαδήποτε θρησκεία, χωρίς να μαλήσεις ζωντανά, πειστικά, λογικά μαζί και βιωματικά, με πάθος, με έμπνευση, με ενθουσιασμό για την πίστη σου. Για να «κοινωνήσεις», όμως, τήν πίστη σου, πρέπει να επι-κοινωνήσεις με τους ανθρώπους, που θέλεις να καταστήσεις κοινωνούς της πίστης σου. Πρέπει η πίστη να γίνει «κοινωνία». **Η σκέψη να γίνει γλώσσα.** Η διδασκαλία να γίνει επι-κοινωνία. Το συναίσθημα και το βαθύτερο βίωμα να γίνουν γλωσσική έκφραση. Πρέπει όλα να κατατείνουν σε μια συνάντηση με τον άλλον. Συνάντηση ουσίας, συνάντηση αγάπης, συνάντηση ζωής. Συνάντηση που θα ξεκινήσει, θα εστιασθεί και θα επιπευχθεί με τη γλώσσα. Το Ευαγγέλιο είναι –μην το ξεχνάμε- «η καλή αγγελία», «το καλό γλωσσικό μήνυμα», «η αγγελία που οδηγεί στη σωτηρία του ανθρώπου» ως «νέα συμφωνία», ως «νέα καθοδήγηση του ανθρώπου», ως «Καινή Διαθήκη». Είναι τόσο σημαντική η γλωσσική ανακοίνωση και επικοινώνηση της χριστιανικής πίστης, ώστε –για να ξεπερασθούν τα εμπόδια που θέτει η γλωσσική επικοινωνία (οι διαφορετικές γλώσσες που μιλούν οι άνθρωποι)- δόθηκε άνωθεν ακόμη και το χάρισμα της γλωσσολαλίας, του να γίνεται δηλ. κατανοητός ο κηρύττων τη νέα πίστη, ο κηρύττων το μήνυμα του Ευαγγελίου, από ανθρώπους που μιλούν άλλες γλώσσες, αλλά που με το χάρισμα της γλωσσολαλίας κατανοούν τα λεγόμενα σαν να λέγονται στη γλώσσα τους.

Εν ολίγοις, κάθε μορφή διδασκαλίας της πίστης, εν προκειμένω της χριστιανικής πίστης, δεν κοινωνείται ερήμην της γλώσσας, **πραγματώνεται ως γλωσσική επικοινωνία**, μέσα από την οποία περνούν η διδασκαλία και τα μηνύματα. Είναι δε τόσο σημαντική η γλωσσική διατύπωση των κειμένων, όπως παραδίδονται, ώστε ενίστε όντας ένα και, ένα ή (διαζευκτικό), μια αντωνυμία, ένα ρήμα, η θέση μιας λέξης, να καθορίζουν ερμηνευτικά, όπως είναι γνωστό, διαφορετικές **δογματικές θέσεις**, ακόμη και διαφορετικές **ομολογίες**. Όπου δε το ιερό κείμενο παίζει και τον ρόλο του **νόμου** (Π. Διαθήκη, Κοράνι κ.ά.), η γλωσσική διατύπωση και ερμηνεία καθορίζουν και την ίδια τη ζωή των ανθρώπων, όχι απλώς τη θρησκευτική τους πίστη.

Χριστιανική θρησκεία και ελληνική γλώσσα

Η σχέση αυτή πήρε πολλαπλές μορφές και προεκτάσεις. Η απλοποιημένη εξελικτική μορφή της αρχαίας αττικής διαλέκτου αποτέλεσε ό,τι ονομάζεται **Αλεξανδρινή Κοινή**, γιατί διαμορφώθηκε στα χρόνια του Μ. Αλεξάνδρου και, μέσω των κατακτήσεων του Αλεξάνδρου, αναδείχθηκε σε γλώσσα ευρύτερης χρήσης, από την Ελλάδα έως τις Ινδίες. Μιλήθηκε δηλ. κυρίως αλλά και γράφηκε **ως δεύτερη** -ενίστε και ως πρώτη – **γλώσσα** και από μη Έλληνες. Και γιατί υπήρξε προϊόν μακράς εξελίξεως και γιατί χρησιμοποιήθηκε από ομιλητές που δεν είχαν τα Ελληνικά ως μητρική γλώσσα, η Ελληνική ως Αλεξανδρινή Κοινή πήρε μια αρκετά απλουστευμένη μορφή στην προφορά της γλώσσας, πρώτα και πάνω απ' όλα, αλλά και στη δομή –γραμματική και συνακτική- και, αναπόφευκτα, στο λεξιλόγιο. Σ' αυτή τη γλώσσα γράφτηκαν τα κείμενα της **Καινής Διαθήκης**. Σ' αυτή τη γλώσσα μεταφράστηκε (από τους Εβδομήκοντα) και η ίδια η **Παλαιά Διαθήκη**, σε μετάφραση που καθιερώθηκε περισσότερο και από το πρωτότυπο! Η μετάφραση δε αυτή έγινε, διότι οι «Ελληνιστές» (οι Εβραίοι δηλ. που μιλούσαν Ελληνικά) ήταν τόσο πολλοί που χρειάστηκε να έχουν την Παλαιά Διαθήκη στη γλώσσα που καταλάβαιναν και με την οποία επικοινωνούσαν. Η γλώσσα των κανονικών Ευαγγελίων της Κ. Διαθήκης ποικίλη λει, βεβαίως, υφολογικά από Ευαγγέλιο σε

Ευαγγέλιο. Άλλοτε είναι πιο απλή, άλλοτε πιο λόγια. Πάντοτε όμως βρίσκεται εντός των ορίων της Αλεξανδρινής Κοινής και, οπως δήποτε, είναι έτσι γραμμένη, ώστε να είναι κατανοητή στους απλούς ανθρώπους, όπως ξέρουμε ότι ήταν και ο ίδιος ο λόγος του Χριστού. Με παρομοιώσεις και παραδείγματα από την καθημερινή απλή, και μάλιστα αγροτική, ζωή. Με χρήση του προφορικού λόγου και μάλιστα, πολύ συχνά, του **άμεσου λόγου** –όχι του έμμεσου, που είναι πιο επεξεργασμένος- και επίσης με ευρεία χρήση των **ρηματικών προτάσεων**, στις οποίες κυριαρχεί το ζωντανό, προσωπικό, βιωματικό ύφος αντί του περιγραφικού-διαιπιστωτικού αποστασιοποιημένου ύφους των ονοματικών προτάσεων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οσάκις μιλούμε για το ποια ήταν η μορφή και η δομή της Αλεξανδρινής Κοινής, η γλώσσα του Ευαγγελίου είναι εκείνη που θεωρείται ως το **πιο χαρακτηριστικό δείγμα**. Βέβαια, από τον 1^ο αιώνα π.Χ. είχε αρχίσει να έχει απήχηση στους λογιότερους και γενικότερα στους μορφωμένους το **κίνημα του Αππικισμού**. Με την εμφάνισή του μάλιστα διαιμορφώθηκε, όπως είναι γνωστό, μια **διπλή παράδοση** στη χρήση της Ελληνικής: Αφ' ενός μεν χρησιμοποιήθηκε η «**αππικιστική**» μορφή, που εμπλείτο την αρχαία απτική διάλεκτο και αποτέλεσε τη γραπτή γλώσσα, την ονομαζομένη λόγια παράδοση, η οποία εξελίχθηκε σε ό,τι είναι γνωστό ως **καθαρεύουσα**. Παράλληλα όμως συνέχισε να χρησιμοποιείται, διαιρκώς εξελισσόμενη προς απλούστερες μορφές, η **Αλεξανδρινή Κοινή ή Κοινή του Ευαγγελίου**, που αποτέλεσε την προφορική Ελληνική και μετεξελίχθηκε σε ό,τι ονομάζουμε **δημοτική**. Την περίοδο που αναδεικύνεται ο Χριστιανισμός σε επίσημη γλώσσα της Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, δηλ. του Βυζαντίου, εννοώ τον 4ο μ.Χ. αιώνα, οι **Μεγάλοι Πατέρες της Εκκλησίας** μας, ο **Βασίλειος**, ο **Γρηγόριος** και ο **Ιωάννης**, υιοθετούν στον λόγο τους την απτικιστική παράδοση, δηλ. απομακρύνονται από την απλή γλώσσα του Ευαγγελίου, από την Κοινή, διαιμορφώνοντας έτσι την επίσημη μορφή λόγου των πατερικών κειμένων και της Εκκλησίας μας γενικότερα. Τολμώ να υποστηρίξω πως, αν οι τρεις Μεγάλοι Ιεράρχες μας είχαν υιοθετήσει την Κοινή του Ευαγγελίου, τότε πιθανότατα –με τη δύναμη του παραδείγματός τους και του λόγου της Εκκλησίας- θα είχε γενικευθεί η Κοινή και **δεν θα υπήρχε στην Ελληνική πρόβλημα γλωσσικής διμορφίας**. Οπωσδήποτε, οι Μεγάλοι Πατέρες προτίμησαν τη λόγια γλώσσα της εποχής τους, την απτικιστική, για συγκεκριμένους λόγους: για να μιλήσουν για τη νέα θρησκεία με μια καλλιεργημένη ήδη γλώσσα που παρείχε λεπτές γλωσσικές διακρίσεις καίριων εννοιών - για να χρησιμοποιήσουν τη μορφή γλώσσας που επικρατούσε μεταξύ μορφωμένων της εποχής και μάλιστα των ελληνικής μορφώσεως, που υποτιμούσαν τους Χριστιανούς ως απαίδευτους - για να αντιμετωπίσουν με γλωσσική επάρκεια τα προβλήματα των πολλών αιρέσεων που τις περισσότερες φορές ακροβατούσαν στη λέξη.

Τη λόγια μορφή της εκκλησιαστικής γλώσσας ενίσχυσε καθοριστικά η γλώσσα της λατρείας. **Η γλώσσα της Θ. Λειτουργίας** του Ιωάννη του Χρυσοστόμου και της Θ. Λειτουργίας του Μ. Βασιλείου έπαιξε σημαντικό ρόλο σ' αυτό. Το ίδιο και η **γλώσσα των Υμνων** της Ορθόδοξης Εκκλησίας, της Υμνολογίας όλων των χρόνων του Βυζαντίου με τους μεγάλους βυζαντινούς ορθόδοξους υμνογράφους.

Έτσι, η ελληνική γλώσσα όχι μόνο συνδέθηκε με την ορθόδοξη πίστη και την ορθόδοξη λατρεία, αλλά ανατροφοδότησε γλωσσικά την Ελληνική, αφού οι λέξεις της λόγιας παράδοσης γίνονταν κτήμα και του απλού λαού και επηρέαζαν τη γλωσσική του έκφραση. Ένα πλήθος εκκλησιαστικών φράσεων από το Ευαγγέλιο, τη Θ. Λειτουργία και την Υμνογραφία (ιδίως της Μ. Εβδομάδος) έχουν περάσει στην καθημερινή γλώσσα του λαού. (Μερικά παραδείγματα: αγρόν ηγόρασε, αντί του μάννα χολή, άξιος ο μισθός του, από καταβολής κόσμου, από τον Άννα στον Καΐάφα, άρον-άρον, άρρητα ρόμπατα, ας όψεται, άσωτος υιός, διά το θεαθήναι τοις ανθρώποις, διά τον φόβον των Ιουδαίων, δόξα σοι ο Θε-

ός, είπα και ελάλησα, εκ του πονηρού, επί ξύλου κρεμάμενος, να θέσω τον δάκτυλον εις τον τύπον των ήλων, ζωή χαρισάμενη κ.λπ.) Για πολλούς αιώνες, μέχρι τις αρχές του 19ου αιώνα, η δίπολη γλωσσική παράδοση ήταν ευρύτερα αποδεκτή και μόλις περί το 1800, με τη διαμάχη του Ευγένιου Βούλγαρη με τον Ιώσηπο Μοισιόδακα και τους υποστηρικτές της μιας και της άλλης πλευράς, ανακύπτει το γνωστό γλωσσικό ζήτημα. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι όταν χρειάστηκε η Ορθόδοξη Εκκλησία να αντιμετωπίσει το κύμα του προστηλυτισμού που πήγε να περάσει στον λαό από ιερωμένους άλλων χριστιανικών ομολογιών, οι οποίοι χρησιμοποίησαν τη δημοτική για να προσελκύσουν απλούς λαϊκούς ανθρώπους, τότε και οι Ορθόδοξοι ιερωμένοι άρχισαν να χρησιμοποιούν την αιγλούστερη Ελληνική, τη δημοτική γλώσσα, για να στηρίξουν τον λαό στην ορθόδοξη πίστη του με το κήρυγμά τους, εισάγοντας μια μορφή γλώσσας που έχει χαρακτηρισθεί ως **εκκλησιαστικός δημοτικός**. Ας μη ξεχνάμε ότι στον **Νεοελληνικό Διαφωτισμό**, σ' αυτό το εθνικο-πνευματικό κίνημα παιδείας που προετοίμασε ιδεολογικά την Ελληνική Επανάσταση του '21, οι ορθόδοξοι ιερωμένοι (από απλού διάκονοι έως διακεκριμένοι επίσκοποι) είναι αυτοί που χρησιμοποίησαν την απλή ελληνική γλώσσα για να μεταφράσουν και να σχολίασουν τα αρχαία κείμενα, αυτά που χρησίμευσαν ως βάση για την τόνωση του εθνικού φρονήματος του υπόδουλου Ελληνισμού.

Κύριλλος και Μεθόδιος: Ο εκχριστιανισμός των Σλάβων

Η κορύφωση της αξιοποίησης της γλώσσας στην ιεραποστολή είναι έκγυλη φή στην περίπτωση του ιεραποστολικού έργου των αδελφών **Κωνσταντίνου** (μετέπειτα **Κυρίλλου**, όταν εκάρη μοναχός στα τέλη του βίου του) και **Μεθοδίου**, που κατάγονταν από τη Θεσσαλονίκη. Λόγιος ο Κωνσταντίνος/Κύριλλος, σπουδασμένος, καθηγητής, προστατεύομένος του διαπρεπούς λογίου **Πατριάρχη Φωτίου**. Μοναχός από νωρίς ο Μεθόδιος, οργανωτικός, δημιουργικός, στα βήματα του Κυρίλλου, με συμπληρωματικό ρόλο, επίσης προστατεύομένος από τον Φώτιο.

Κύριλλος και Μεθόδιος είναι αυτοί που εκχριστιάνισαν τη **Μοραβία** (σημερ. Τσεχία και Σλοβακία) και μετέπειτα την **Παννονία** (σημερ. Ουγγαρία). Έλληνες και Σλάβοι μαθητές τους συνέχισαν το έργο τους αργότερα στη Βουλγαρία και σε άλλες χώρες των Βαλκανίων, φθάνοντας μέχρι την Πολωνία και αργότερα μέχρι τη Ρωσία.

Οι δύο Βυζαντινοί ιεραπόστολοι του 9ου αιώνα βρέθηκαν σε λαούς που θρησκευτικά δεν είχαν σχέση με τον Χριστιανισμό και γλωσσικά διέθεταν μόνο προφορικό λόγο. **Δεν είχαν γραφή**. Έτσι οι δύο ιεραπόστολοι, με προεξάρχοντα τον λόγο Κύριλλο (Κωνσταντίνο τότε ακόμη), χρειάστηκε πρώτα απ' όλα να δημιουργήσουν, να εφαρμόσουν και να διδάξουν ένα σύστημα γραφής στο οποίο θα έγραφαν μεταφρασμένη τη χριστιανική διδασκαλία του Ευαγγελίου (αρχικά τα αποστάσματα που διαβάζονταν στη Θ. Λειτουργία) και την ίδια τη Θ. Λειτουργία. Αυτό που έκαναν στη πράξη –σαν να ήταν γλωσσολόγοι και όχι απλοί ιεραπόστολοι- ήταν **να παραστήσουν με γράμματα του ελληνικού αλφαβήτου τις φωνητικές αξίες των φθόγγων της Σλαβικής**, γεγονός που απαιτούσε γνώσεις και φαντασία. Έτσι δημιούργησαν αρχικά το **γλαγολιτικό αλφάβητο**, το οποίο αργότερα χρειάστηκε να απλοποιηθεί αρκετά και να αποτελέσει το σημερινό **κυριλλικό αλφάβητο** (από το όνομα του Κυρίλλου που του έδωσε την πρώτη μορφή, μολονότι αργότερα απλοποιήθηκε σημαντικά από τον Μεθόδιο). Ας θυμίσουμε εδώ ότι αυτό ήταν το δευτέρευτο αλφάβητο, που προήλθε από το αλφάβητο της Ελληνικής, επανηρέμενο με έναν αριθμό παραγώγων γραμμάτων, για να αποδώσει τους φθόγγους της Σλαβικής (γλώσσα η οποία χαρακτηρίζεται από μεγάλη ποικιλία ουρανικών συμφώνων). Το πρώτο αλφάβητο που προήλθε από την Ελληνική είναι, ως γνωστόν, το **λατινικό αλφάβητο**, δηλ. το ελληνικό **δυτικό** (όπως λεγόταν) αλφάβητο της Εύβοιας (Χαλκίδος),

που μεταφέρθηκε από τους Έλληνες εποίκους στην Κάτω Ιταλία (Μεγάλη Ελλάδα), απ' όπου και γενικεύθηκε στον αρχαίο ιταλικό χώρο.

Αξίζει να τονισθεί ότι με τη δημιουργία –μέσω του κυριλλικού αλφαβήτου- γραπτού λόγου της **αρχαίας Σλαβικής** (της λεγόμενης **Σλαβονικής**) όχι μόνο διαδόθηκαν μέσω αυτής τα κείμενα της Θ. Λειτουργίας, τα αναγνώσματα του Ιερού Ευαγγελίου και ολόκληρη τη Κ. Διαθήκη (μεταφράστηκε από τον Μεθόδιο και τους μαθητές του), καθώς και κείμενα των Πατέρων, αλλά η απόκτηση γραφής και η δημιουργία γραπτού λόγου έκαναν ώστε να **αναπτυχθεί και σλαβονική φιλολογική γλώσσα που επέδρασε γενικότερα στην πολιτιστική ανάπτυξη των Σλάβων**. Με το εξελιγμένο και εξειδικευμένο για τη γλώσσα τους αλφάβητο οι Σλάβοι εκφράστηκαν γραπτώς και δημιούργησαν αργότερα μεγάλα κείμενα λογοτεχνίας, αλλά και ορθόδοξης θεολογίας. Εις αναγνώριση αυτού του σημαντικού έργου για τον Χριστιανισμό και της περαιτέρω προσφοράς τους στην πολιτιστική ανάπτυξη των νέων σλαβικών λαών, ο πάπας Ιωάννης Παύλος Β' στα νεότερα χρόνια (το 1981) ανακήρυξε τους Θεοσαλονικείς ιεραπόστολους Κύριλλο και Μεθόδιο «**αγίους προστάτες της Ευρώπης**».

Ας σημειωθεί, τέλος, ότι οι δύο ιεραπόστολοι ήταν γλωσσομαθείς, γνώριζαν δε τη Σλαβική από την εποχή που ο πατέρας τους ως δρουγγάριος του Θέματος της Θεοσαλονικής είχε αρμοδιότητα και επί των Σλάβων. Ο Κύριλλος μάλιστα γνώριζε επιπλέον Αραβικά και Εβραϊκά. Η επιμονή των Θεοσαλονικέων ιεραποστόλων **να τελείται η Λειτουργία στη Σλαβονική** – και όχι στη Λατινική, όπως υποστήριζαν οι δυτικοί ιερείς– εδραίωσε τη σλαβική γλώσσα στην Ορθόδοξη Εκκλησία των διαφόρων σλαβικών χωρών και απέτρεψε τη διά της Λατινικής κατίσχυση της Δυτικής Ρωμαιοκαθολικής ομολογίας.

Γλωσσολογία και μετάφραση της Αγία Γραφής

Το πρόβλημα που αντιμετώπισαν εξ αρχής οι ιεραπόστολοι Κύριλλος και Μεθόδιος –εκτός των άλλων- ήταν το οξύ πρόβλημα της γλώσσας στην οποία θα διδασκόταν το Ευαγγέλιο και τα κείμενα της Θ. Λειτουργίας, εν συνεχείᾳ και τα πατερικά, ώστε να γίνουν κατανοητά από τους Σλάβους και να πιστέψουν στη διδασκαλία του Ευαγγελίου. Ορθόδοξη, λοιπόν, και πάλι το εμπόδιο κάθε ιεραποστολικής προσπάθειας, το εμπόδιο της γλώσσας. Στην περίπτωση μάλιστα των Σλάβων, που δεν είχαν γραφή, το εμπόδιο ήταν ακόμη μεγαλύτερο, γιατί για να υπάρξει μετάφραση του Ευαγγελίου και της Θ. Λειτουργίας, ώστε να διαβάζονται οι αρχές της διδασκαλίας του Χριστού και να τελείται η Θ. Λειτουργία, έπρεπε πρώτα να δημιουργηθεί ένα σύστημα γραφής και να διδαχθεί η γραφή αυτή στους νεήλυδες στη χριστιανική πίστη. Αυτό και έγινε, όπως είδαμε, με την επινόηση του κυριλλικού αλφαβήτου, τρποποίηση και προσαρμογή του ελληνικού αλφαβήτου στις ανάγκες παράστασης της σλαβικής γλώσσας.

Με την ευκαιρία αυτή συνειδητοποιούμε ότι το έργο της ιεραποστολής σε νεοφύτους Χριστιανούς, οι οποίοι δεν διαθέτουν γραφή (συνέβη, στην πράξη, με την ιεραποστολή σε Αφρικανούς και σε διάφορες φυλές του Ειρηνικού και της Ασίας), περιλαμβάνει δύο γλωσσικά στάδια: α) **τη δημιουργία γραφής** και β) **τη μετάφραση του Ευαγγελίου στη γλώσσα των πρεσερχομένων στη χριστιανική πίστη**. Βεβαίως, προϋποτίθεται ένα προγενέστερο ακόμη στάδιο: **η εκμάθηση της γλώσσας των προσηλυτιζομένων** από τον ασκούντα το ιεραποστολικό έργο. Για να διδάξεις το Ευαγγέλιο της νέας θρησκείας, πρέπει πρώτα να μάθεις ο ίδιος τη γλώσσα των μελλοντικών πιστών.

Η ανάγκη αυτή απασχόλησε τη γλωσσική επιστήμη και οδήγησε σε σημαντικές αρχές ανάλυσης και μετάφρασης σε διάφορες γλώσσες. Από τους πιο γνωστούς γλωσσολόγους που ασχολήθηκαν με τη μετάφραση είναι ο Kenneth Pike, Αμερικανός στρουκτουραλιστής γλωσσολόγος, πρωτοπόρος σε θέματα φωνολογι-

κής και μορφολογικής (γραμματικής) ανάλυσης.

Ειδικότερα ως προς τη μετάφραση (όταν είχε λυθεί το πρόβλημα της γραφής), προέκυψε το μείζον θέμα **πώς μεταφράζεις το Ευαγγέλιο σε πολιτισμούς τελείως διαφορετικούς και σε γλώσσες επίσης τελείως διαφορετικές ως δομή από τις ινδοευρωπαϊκές**. Ό,τι προκρίθηκε γενικότερα ήταν **η ελεύθερη νοηματική μετάφραση** (αντί της πιστής κατά λέξιν μεταφράσεως που συχνά ήταν αδύνατη έως κωμική!). Προκρίθηκε δηλ. η μετάφραση που απέδιδε τα νοήματα της διδασκαλίας του Ευαγγελίου, ξεπερνώντας τη δυσκολία από την έλλειψη λέξεων που θα απέδιδαν τις έννοιες της χριστιανικής διδασκαλίας –δίως σε δογματικό επίπεδο– με τη χρήση περιφραστικών δηλώσεων και με τη δημιουργία νεολογισμών, όσο το δυνατόν με μεγαλύτερη ετυμολογική διαφάνεια. Ανάλογα προβλήματα ξεπεράστηκαν και στον τομέα της Γραμματικής (χρόνοι και ποιόν ενεργείας ρημάτων, αντωνυμίες προσωπικές, μετοχές κ.ά.) και, βεβαίως, της Σύνταξης.

Τελικά, αναπτύχθηκε μια ολόκληρη **θεωρία και τεχνική της μετάφρασης για ιεραποστολικούς σκοπούς**, που χρησιμοποίησε κυρίως η προτεσταντική και η ρωμαιοκαθολική Εκκλησία. Ορισμένες μάλιστα τεχνικές ανάλυσης της γλώσσας (σε φωνήματα, μορφήματα κ.λπ.) βοήθησαν στην ανάπτυξη του αμερικανικού στρουκτουραλισμού, της Σχολής που επικράτησε στην Αμερική πριν από τη Γενετική –Μετασχηματιστική γλωσσολογία του Noam Chomsky.

Επ' ευκαιρία, θα ήθελα να αναφερθώ, δι' ελαχίστων μόνο, στο θέμα **της γλώσσας τελέσεως της Θ. Λειτουργίας στις Ορθόδοξες Εκκλησίες που λειτουργούν σε ξένες χώρες** (Αμερική, Αυστραλία, Καναδά, Ευρώπη κ.ά.). Το πρόβλημα που αναφύεται μονίμως είναι κατά πόσον πρέπει η Θ. Λειτουργία να τελείται στην ξένη γλώσσα (δηλ. από μετάφραση) ή στην Ελληνική του πρωτοτύπου; Και οι δύο πρακτικές ακολουθούνται. Ωστόσο, θεωρώ προσωπικά ότι η **Θ. Λειτουργία**, εκ της φύσεώς της, **έχει τελετουργικό χαρακτήρα** (δεσπόζει ο ευχαριστιακός χαρακτήρας, η τέλεση του μυστηρίου της Θ. Ευχαριστίας), **γι' αυτό και πρέπει να τελείται στη γλώσσα του πρωτοτύπου**, ο δε πιστός να παρακολουθεί τα δρώμενα με εγκόλπιο που θα περιέχει αντικρυστά πρωτότυπο και μετάφραση (και μάλιστα σε μετάφραση ενισχυμένη με λίγα επεξηγηματικά σχόλια ως προς τα στάδια της τέλεσης του μυστηρίου). Το κήρυγμα μπορεί να γίνεται στην ξένη γλώσσα, όπως και ορισμένες ευχές ή και ύμνοι μπορεί να εκφωνούνται και στην ξένη γλώσσα, που για τους περισσότερους Ομοιγενείς (τρίτης και πλέον γενιάς) είναι και η μητρική τους γλώσσα. Όμως η ελληνική γλώσσα του πρωτοτύπου, με το τελετουργικό της ύφος και περιεχόμενο, δεν πρέπει να υποκαθίσταται εξ ολοκλήρου από μετάφραση, γιατί οι λέξεις στο πέρασμα από τη μια γλώσσα στην άλλη γλώσσα χάνουν σε σημαντικό βαθμό το σημασιολογικό τους περιεχόμενο και το βιωματικό τους φορτίο, στοιχεία απαραίτητα στον μυστηριακό χαρακτήρα της Θ. Λειτουργίας.

Άλλο είναι, νομίζω, το εγχείρημα που έγινε στην Ελλαδική Ορθόδοξη Εκκλησία επί του μακαριστού **Αρχιεπισκόπου Χριστοδούλου**, μετά το Ευαγγέλιο στο πρωτότυπο, να αναγινώσκεται και η απόδοσή του σε έγκυρη νεοελληνική μετάφραση, για να γίνεται περισσότερο κατανοητό και από πιστούς που δεν μπορούν να παρακολουθήσουν εύκολα έστω και την απλή (αλλά πάντως αρχαία) γλώσσα του Ευαγγελίου. Στο κάτω-κάτω η σίπολη προσέγγιση (όταν δηλ. συνυπάρχει η ανάγνωση του πρωτότυπου κειμένου) εντυπώνεται καλύτερα στη μνήμη κάθε πιστού. Προσωπικά, πιστεύω ότι μια τέτοια δεύτερη ανάγνωση θα αφελούσε ευρύτερα, διδέντος ότι τα 2.000 χρόνια που μας χωρίζουν από την αρχική διατύπωση του Ευαγγελίου σημειώθηκαν και γλωσσικές μεταβολές, έτσι ώστε κάποια χωρία του Ευαγγελίου, ίδιως δε των επιστολών του Παύλου, να γενωύν –όπως είναι φυσικό- περιορισμένης εκτάσεως δυσκολίες στην κατανόηση, λόγω κυρίως της αλλαγής των σημασιών ή της αχρησίας λέξεων που χρησιμοποιούνται στην Ελληνική των χρόνων του Χριστού, αλλά και λόγω της

μειωμένης επαφής των μαθητών μας στο Σχολείο με τα παλιότερα Ελληνικά μας (τον αρχαίο λόγο και τη λόγια παράδοση).

Η γλώσσα του Αποστόλου Παύλου

Η τελευταία παρατήρηση μας φέρνει στη μεγαλύτερη μορφή της πρώιμης χριστιανικής ιεραποστολής, στον Απόστολο των Εθνών Παύλο, στη μνήμη του οποίου είναι αφιερωμένο το τρέχον έτος 2008.

Στις λίγες σκέψεις που θα θέσω υπό την κρίση σας θα ήθελα να αρχίσω με την παρατήρηση ότι (τύχη αγαθή) το έτος 2008 έχει ανακηρυχθεί και έτος διαπολιτισμικού διαλόγου και έτος του Παύλου. Αναρωτέριμαι, λοιπόν, μήπως η ιεραποστολή του Παύλου, αν την δει κανείς στην ευρύτερη της έννοια, **ήταν μαζί και η διάδοση μιας νέας μορφής πολιτισμού, αυτής που υπαγόρευε ο Χριστιανισμός και που έφερνε ο Παύλος να συναντήσει άλλους μεγάλους πολιτισμούς**, άλλα δηλ. συστήματα αξιών, όπως ο ελληνικός πολιτισμός, ο ιουδαϊκός, ο ρωμαϊκός, ο ανατολικός. Έργο του Παύλου ήταν να μην σει ανθρώπους που προέρχονταν από πολιτισμούς που είχαν άλλη σύλληψη της ζωής και άλλη θέση σ' αυτή για τον άνθρωπο και για ό,τι υπάρχει –αν δέχονταν ότι υπάρχει– πέρα από τον άνθρωπο και την επίγεια ζωή του. Με τον Παύλο πραγματώνεται –σε σμικρογραφία αρχικά, για να γιγαντωθεί αργότερα –**μια συνάντηση πολιτισμών** και ίσως, αν το δει κανείς διαφορετικά, και μια «**σύγκρουση πολιτισμών**», αιώνες πριν διατυπωθεί ως θεωρία στον αιώνα μας από τον Huntington! Βέβαια, ο Παύλος θα πει εδώ, στον δικό μας τόπο, στην Ελλάδα, και μάλιστα στην Πνύκα των Αθηνών, μπροστά στον βωμόν «τω αγινώστω θεώ» ότι η διδασκαλία του Χριστού έρχεται να συμπληρώσει και να δείξει ποιος είναι αυτός ο άγνωστος Θεός. Δεν προβάλλει δηλ. τη σύγκρουση, αλλά τη **συμπληρωματικότητα** των θρησκευτικών αξιών που συνιστούσαν, εν προκειμένω, τους δύο πολιτισμούς. Άλλωστε, η βαθιά ελληνική μόρφωση του Παύλου, η γνώση της ελληνικής γλώσσας, κοινής τότε γλώσσας των μορφωμένων –και όχι μόνον-, του επέτρεπε να κάνει τέτοιες συγκρίσεις και συνδέσεις. Ακόμη –μη το ξεχνάμε– η Ταρσός της Κιλικίας, όπου γεννήθηκε και μορφώθηκε ο Παύλος, κατά τη μαρτυρία του Στράβωνος «**υπερβέβληται και Αθήνας και Αλεξανδρειαν**».

Θα ήμουν πολύ θρασύς –και ανάξιος συνάμα– να επιχειρήσω να αποτιμήσω εγώ –ένας μη θεολόγος– το έργο και την προσφορά του Παύλου, της μεγαλύτερης ίσως μετά Χριστόν προσωπικότητας που γνώρισε ο Χριστιανισμός και που οδήγησε σταθερά τα βήματα της ορθόδοξης πατερικής θεολογίας. Δεν θα το αποτολμήσω. Επιτρέψτε μου μόνο να εκφράσω μερικές σκέψεις για μια διάσταση του Παύλου που ίσως μπορώ κι εγώ –ως γλωσσολόγος– να εκτιμήσω: για τη γλώσσα των επιστολών του Παύλου.

Τα κείμενα του Παύλου συνιστούν ένα γλωσσικό συνεχές (continuum) στο οποίο αξιοποιείται μια σειρά εκφραστικών μέσων: από το λογικό επιχείρημα ως την προσωπική μαρτυρία και τη βιωματική προσέγγιση. **Με το λογικό επιχείρημα** αποσκοπεί στην πειθώ για την αλήθεια της διδασκαλίας του Χριστού και στο να δείξει το βαθύτερο νόημα της θείας οικονομίας που επιτελείται με την παρουσία του Υιού του Θεού επί της γης ως σωτήρος του γένους των ανθρώπων. Μεταφέρει το μήνυμα της βασιλείας του Θεού και της πίστης στον Τριαδικό Θεό. **Με τη «βιωματική έκρηξη»** («ζω δε ουκέτι εγώ· ζη δ' εν εμοί ο Χριστός»), εκφράζοντας την αγωνία και τον αγώνα της αναζήτησης του Θεού, της «θέωσης», ο Παύλος συνεπάίρνει τον αναγνώστη όχι πια σε λογικό, αλλά σε **βιωματικό-συγκινησιακό επίπεδο**. Η αναφορά στην αγάπη, στην **απόλυτη αγάπη** (το κατ' εξοχήν μήνυμα του Χριστού) σε συνδυασμό με την **πίστη** και την **ελπίδα**, αλλά με την αγάπη –στον γνωστό «**Υμνο της αγάπης**» – να υπερέχει («νυνί δε μένει πίστις, ελπίς, αγάπη τα τρία ταύτα· μείζων δε τούτων η αγάπη») και το μήνυμα ότι είναι **ένας** ο Χριστός και **μία** η σωτηρία για κάθε άνθρωπο της γης πέρα από διακρίσεις εθνικότητας, κοινωνικής θέσης ή φύλου («**ουκένι Ιου-**

δαίος, ουδέ Έλλην: ουκένι δούλος, ουδέ ελεύθερος· ουκένι άρσεν ή θήλυ· πάντες γαρ υμείς είς εστε εν Χριστώ»), η περίφημη **οικουμενικότητα** της παύλειας χριστιανικής διδασκαλίας, όλα έχουν την έκφραση και την απήχηση τους στη γλώσσα του Παύλου. Γλώσσα δυναμική, πειστική, ελκυστική, επαναστατική, κριτική, λογική, αλλά και συναισθηματική, με δυο λόγια **γλώσσα συναρπαστική**. Στο κείμενο του Παύλου, όπως συμβαίνει με όλα τα μεγάλα κείμενα μεγάλων διανοητών, βιώνεις την εκφραστική δύναμη, **την ένταση που μπορεί να σηκώσει η ελληνική γλώσσα** όταν η έκφραση ακολουθεί τα πετάγματα της σκέψης και τον εσωτερικό παλμό που την δονεί. Στο κείμενο των Επιστολών αξιοποιούνται όλες οι επιλογές που παρέχει η γλώσσα γενικά και η καλιεργημένη ελληνική γλώσσα ειδικότερα, ώστε να χτίζεται δημιουργικά από «**μάστορες**» του λόγου όπως ο Παύλος ο οικοδόμημα ενός δυνατού και επιβλητικού γραπτού κειμένου. Αναφέρομαι στις επιλογές που παρέχουν το λεξιλόγιο, η γραμματική, η σύνταξη, η θέση των λέξεων, οι νεολογισμοί, οι συνειρμικές συνδέσεις, οι αντιθέσεις, τα μέρη του λόγου, οι παραλληλισμοί (παρηχήσεις, λεξιλογικές επαναλήψεις και, κυρίως, όμοιες συμμετρικές συντακτικές και γραμματικές δομές), γιατί βέβαια ένα μεγάλο κείμενο είναι «**μεγάλο**» ανάλογα με τό πόσο αξιοποιεί τις δυνατότητες που παρέχει η γλώσσα. Ειδικότερα, η γλώσσα του Παύλου έχει τον δυναμισμό της πειθούς και τη συγκίνηση της αγωνίας για το πόσο θα καταφέρει να βοηθήσει τον αναγνώστη με τον λόγο του. Έχεις συχνά την αίσθηση –που αναδύεται μέσα από τη γραφή του– ότι τη γραφή του Παύλου την βασανίζει η αίσθηση της προσωπικής ευθύνης και ο φόβος μήπως δεν μπορέσει να «**αναπαύσει**» τον αναγνώστη. Κάτι ακόμη. Ενώ η γλώσσα των Ευαγγελίων είναι συγκριτικά απλή, περιγραφική της διδασκαλίας των λόγων, των θαυμάτων και του όλου έργου του Χριστού συμπεριλαμβανομένων της θυσίας και του πάθους Του (με εξαίρεση το Ευαγγέλιο του Ιωάννη που επιμένει στα πνευματικά θέματα της διδασκαλίας του Χριστού), η γλώσσα του Παύλου έχει τελείως διαφορετικό ύφος: Φέρει το βάρος της προσωπικής μαρτυρίας, αναλύει την ουσία και το μήνυμα της διδασκαλίας του Χριστού, κρίνει, σχολιάζει, εμπνέει, διδάσκει, φέγει, ανοίγει την καρδιά του, παραπονείται, κατανοεί, συγχωρεί, συμβουλεύει, πάσχει και συμπάσχει, πονάει και συμπονεί, αγαπάει. Ως ύφος και ως πρόθεση οι Επιστολές του Παύλου επιτελούν διαφορετικό ρόλο, αυτόν της ιεραποστολής και της προσωπικής μαρτυρίας, και φυσικά υπαγορεύουν διαφορετική χρήση της γλώσσας.

Το βέβαιο είναι ότι, όπως συμβαίνει με τα μεγάλα πνεύματα, η γλώσσα του Παύλου ακολούθησε το σπάνιο πνεύμα του, πέταξε εξίσου ψηλά με τη σκέψη του, την αποκάλυψε, μας τη φανέρωσε. Έτσι μας συγκινεί, μας πείθει, μας συνεπαίρνει. Θα μπορούσε, αλήθεια, να σκεφθεί κανείς μεγαλύτερη αξιοποίηση του προνομίου της ελληνικής γλώσσας από το να γίνει το όχημα μετάδοσης της σκέψης του Παύλου και μαζί το όχημα διάδοσης της χριστιανικής διδασκαλίας με την οικουμενική διάσταση που πήρε;

Προσπάθησα να δώσω μερικές πτυχές του θέματος της γλώσσας στην ευρύτερη λειτουργία της ιεραποστολής. Ελπίζω να μπόρεσα να δείξω έστω και αμυδρά τη στενότερη ιστορική σχέση που συνδέει την ελληνική γλώσσα και την ελληνική γραφή με τη χριστιανική διδασκαλία και τη χριστιανική ιεραποστολή. Μη ξεχνάμε ποτέ ότι το όνομα του Χριστού που σηματοδοτεί την πίστη και τη θρησκεία μας και οι λέξεις-έννοιες που χρησιμοποιούνται καθολικά για να δηλώσουν την Εκκλησία είναι ελληνικές: Christ και christian και église ή church ή Kirche και cathedral, αλλά και apostle και bishop και patriarch και pope και clergy και clerical και theology και Bible και catholic και baptism και angel και paradise, είναι διεθνείς ελληνικές λέξεις και έννοιες. Όλα αυτά δεν σηματοδοτούν μια ιδιαίτερη σχέση που οξίζει να την νιώσουμε πρώτοι εμείς και να συνειδητοποιήσουμε τη σημασία τους;

Από τη συμμετοχή του προσωπικού σε διάφορες εκδηλώσεις

Γεν. Διευθυντής Απρίλιος

2. Σύσκεψη με τον Δήμαρχο Πλατανιά.
 -Εκδήλωση-ομιλία στο Καστέλι, που οργάνωσε το καλλιτεχνικό Σωματείο «Κρητική Μουσική», με ομιλητή τον Αν. Καθηγητή του Πολυτεχνείου Κρήτης Μάνωλη Μανούτσογλου. Το θέμα της ομιλίας ήταν «Γεωλογική εξέλιξη της νεογενούς λεκάνης της Δυτικής Κισάμου».
 9. Στην Κάνδανο με τον Πρέσβη της Γερμανίας στην Ελλάδα Wolfgang Schultheiss. Πραγματοποιήθηκε σύσκεψη στο Δημαρχείο Καντάνου.
 17. Ειδική εκδήλωση-Ημερίδα στην Αθήνα, που οργανώθηκε από την Ελληνική Παλαιογραφική Έταιρεια και το Ινστιτούτο Νεοελληνικών Ερευνών με την ευκαιρία της επιστροφής χαμένου χειρογράφου στην Ι. Μονή Γνωνίας.
 18. Στην Αθήνα, με την Εμμ. Λαρεντζάκη, σε συνάντηση φορέων γεγεκμένων Προγραμμάτων P1/2008, στο πλαίσιο του Προγραμματος της Ευρωπ. Ένωσης «Νέα Γενιά σε Δράση», που οργάνωσε η Γεν. Γραμματεία Ν. Γενιάς.
Μάιος
 3. Στην 5η ΤΑΞΠΖ, με την ευκαιρία της εορτής του Αγ. Γεωργίου, Προστάτη του Στρατού Ξηράς.
 11. Εκδήλωση του Συλλόγου Γυναικών στο Καστέλι με την ευκαιρία της εορτής των Μυροφόρων και την ημέρα της Μητέρας. Μίλησε η Χρύσα Πευκιανάκη.
 18. Στην Καλυδωνία, αποκαλυπτήρια μνημείου των εκτελεσθέντων της περιοχής, στα πλαίσια των εκδηλώσεων για τα 67 χρόνια από τη Μάχη της Κρήτης.
 24. Στον Κεφαλά Βάμου Αποκορώνου, ύστερα από πρόσκληση της Αγγλικανικής Εκκλησίας. Στο νέοδημητο περεκκλήσι του Αγίου Θωμά τελεσθήκε «λει-

τουργία αφιέρωσης, αποδοχής και χορήγησης άδειας» στον Tony Lane και στον David Lancaster-Smith, προκειμένου να ασκήσουν καθήκοντα λαϊκών ιεροκήρυκών στην εκεί κοινότητα των Αγγλικανών. Στην τελετή προεξήρχε ο Επίσκοπος Γιβραλτάρ Geoffrey Rowell, αρμόδιος για τους Αγγλικανούς στις χώρες της Ευρώπης.

25. Στο Γερμανικό Νεκροταφείο, στο Μάλεμε, όπου ο Πρέσβης της Γερμανίας στην Ελλάδα Wolfgang Schultheiss οργάνωσε εκδήλωση τιμής των θυμάτων της Μάχης της Κρήτης.

Ιούνιος

7. Ημερίδα, που διοργάνωσε το Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος του Πολυτεχνείου Κρήτης, με αφορμή τον εορτασμό της παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος.
 17. Αποχαιρετιστήρια εκδήλωση των τελειοφοίτων της Εκκλησιαστικής Σχολής Κρήτης.
 18. Παρουσίαση του βιβλίου, που επιμελήθηκε ο Σταμάτης Αποστολάκης «70 χρόνια επινυμόσυνοι λόγοι για τον Ελευθέριο Βενιζέλο (1937-2007)», που πραγματοποιήθηκε στο «Μέγαρο Μητροπολίτης Ειρηναίος Γαλανάκης» του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Μελετών 'Ελευθέριος Βενιζέλος'.
 21. Στη Σουγία, όπου πραγματοποιήθηκε, για δεύτερη χρονιά, ο «Θαλάσσιος Διάπλους Νότιας Κρήτης», με συνδιοργανωτές τον Δήμο Ανάτ. Σελίνου, τον Ναυτικό Όμιλο Βουλιαγμένης, την ΟΑΚ (ΕΚΝ), τον Σύλλογο Επαγγελματιών Σούγιας και τον Πολιτιστικό Σύλλογο Σούγιας (βλπ. Διάλογοι Καταλλαγής 85, σελ. 941).

Η Εμμ. Λαρεντζάκη παραβρέθηκε σε εκδήλωση, που οργάνωσε η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Χανίων και η 50ή Περιφερεια Προσχολικής Αγωγής (Χανίων) με θέμα: «Παιδικό βιβλίο. Κέιμενο- εικόνα».

Επισκέψεις/φιλοξενίες

- * Ο Ιερομόναχος π. Ιωακείμ Παπαευσταθίου από το κελλίον Αγ. Νικολάου Αγ. Όρους, με δύο μοναχούς.
- * Ο Πρέσβης της Γερμανίας στην Ελλάδα Wolfgang Schultheiss.
- * Το ζεύγος Holt από την Αμερική, φίλοι του συγγραφέα R. Fulghum.
- * H Gerdi Nützel από τη Γερμανία.
- * Ο Καθηγ. Γ. Μπαπτινιώτης και ο Δημοσιογράφος Δημ. Κακαβελάκης.
- * H Sofia Wanner-Makridou και η Anna-Maria Grynkofki από την Ευαγγελική Ακαδημία του Bad Boll.
- * Ο Σεβασμ. Μητροπολίτης Σασίμων Γεννάδιος. Συζήτηση με τους Σεβασμ. Μητροπολίτες Κισάμου και Σελίνου Αμφιλόχιο, Κυδωνίας και Αποκορώνου Δαμασκηνό, τον Αλέξ. Παπαδερό και συνεργάτες της ΟΑΚ για τη Γεν. Συνέλευση του Τμήματος ΠΙΣΤΙΣ ΚΑΙ ΤΑΞΙΣ του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών, που πρόκειται να πραγματοποιηθεί το 2009 στην ΟΑΚ.
- * O Detlef Beste (συνεργάτης της Ακαδημίας

Ο Σεβασμ. Μητροπολίτης Κισάμου και Σελίνου Αμφιλόχιος με τον Πρέσβη της Γερμανίας.

Ο Σεβασμ. Μητροπολίτης Σασίμων Γεννάδιος

του Loccum), ο Εκπαιδευτές των Εργαστηρίων Harry Koch, Eddy Jürenss, Gerhard Köhler και ο πρώην συνεργάτης της ΟΑΚ Άλεξ Σπένγκλερ στη συνέχεια του προγράμματος με νέους από Ειδικά Εκπαιδευτικά Εργαστήρια της Γερμανίας (βλπ. Διάλογοι Καταλλαγής 86, σελ. 954) συζήτησαν με τον Γεν. Δ/ντη και συνεργάτες της ΟΑΚ, καθώς και με εκπαιδευτικούς του Νομού Χανίων θέματα συνεργασίας τους με το Ευρωμεσογειακό Κέντρο Νεότητας (Παράρτημα της ΟΑΚ) για το φλέγον πρόβλημα των μαθητών, που εγκαταλείπουν πρώωρα το σχολείο.

- * Ο Πρόεδρος του ΙΤΕ Αλκιβιάδης Παγιατάκης και ο Καθηγ. Γεώργιος Θηραίος. Συζήτησαν με τον Γεν. Διευθυντή και συνεργάτες του Ιδρύματος το θέμα: ΕΡΕΥΝΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ- ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΜΕΛΛΟΝ, στα πλαίσια σχετικού προγράμματος της ΟΑΚ.
- * Ο Πρέσβης της Γερμανίας στην Ελλάδα Wolfgang Schultheiss φιλοξενείται στην Ακαδημία για δεύτερη φορά με τη συνοδεία του.
- * O Kilian Dörr με τη σύζυγό του Elfriede και το παιδί τους από το Sibiu της Ρουμανίας.
- * Dr. Andreas Meier, Andrea Weber και Dr. Cornelia Kulawik από το Βερολίνο. Συζήτηση με τον Γεν. Διευθυντή και τους επιστ. συνεργάτες του Ιδρύματος για συνέδριο το 2009.
- * Οι φοιτητές από τη Γαλλία Willy Blanquet και Sara Melki, που φιλοξενούνται για τρεις μήνες στα πλαίσια εκπαιδευτικών προγραμμάτων του Μουσείου Κρητικών Βοτάνων και του προγράμματος NAGREF.

Δωρεές

Δρ. Κώστας Ιατρού, Ερευνητικό Κέντρο «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ», 200 €.
 Γεώργιος Μαλανδράκης, από το Κακοδίκι Σελίνου, 250 €

Ευχαριστούμε θερμά !

ΧΟΡΗΓΟΙ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΛΟΓΩΝ ΚΑΤΑΛΛΑΓΗΣ

(Ετήσια εισφορά 500 € έκαστος):

Ορφανός Κωνσταντίνος, Καθηγ., Βερολίνο
 Παπαγεωργίου Μάρκος, Καθηγ. Πολυτεχνείου Κρήτης
 Gelbart M. William, Καθηγ. Πανεπιστημίου του Harvard
 Ζητούνται 17 ακόμη χορηγοί!

Πένθη

* N. Ψυλλάκης (+15/4)

Κατά την εξόδιο ακολουθία ο Αλέξ. Παπαδερός απηγύθυνε ύστατο χαιρετισμό φιλίας και ευχαριστίας για τη συμβολή του μακαριστού Νικολάου στο έργο της ΟΑΚ.

* Πέτρος Ξενικάκης (+15/4), πολυσέβαστος Καθηγητής της Εκκλ. Σχολής Κρήτης.

* π. Μιχαήλ Καρδαμάκης (+16/4).

ΜΕ ΕΥΘΥΝΗ, ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΚΑΙ ΕΛΠΙΔΑ

Πολλοί φίλοι της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης, που διάβασαν στον Τύπο ή σε ηλεκτρονικά μέσα την παρακάτω Προκήρυξη, αιφνιδιάστηκαν και εξέφρασαν με ποικίλους τρόπους έκπληξη, ανησυχία, μερικοί ακόμη και αντίρρηση. Είναι γι' αυτό αναγκαίο να διευκρινίσουμε τα ακόλουθα: Από πολλών ήδη ετών έχουμε παρακαλέσει επανειλημένως το Διοικ. Συμβούλιο της Ακαδημίας να αναλάβει πρωτοβουλία για την αναζήτηση και επιλογή προσώπου, πρόθυμου και ικανού να διαδεχθεί τον γράφοντα στη διεύθυνση του Ιδρύματος. Περαιτέρω αναβολή δεν συγχωρείται. Την υποβολή παραιτήσεως, προκειμένου να αρχίσουν οι αναγκαίες διαδικασίες, υπαγόρευσε η βαθιά συναίσθηση της ευθύνης για το μέλλον της Ορθοδόξου Ακαδημίας. Όσοι επομένως συμμερίζονται την αγωνία μας, παρακαλούνται να μας συνοδεύσουν στην προσευχή, στην ελπίδα και στην προσπάθεια για την ανάδειξη δόκιμου εργάτη σε τούτο τον αμπελώνα του Κυρίου.

A.K.Παπαδερός

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΡΗΤΗΣ (ΟΑΚ) ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ

Προκειμένου να διευκολύνει την έναρξη της διαδικασίας για την αναζήτηση διαδόχου αυτού ο Γεν. Διευθυντής της ΟΑΚ κ. Αλέξ. Κ. Παπαδερός υπέβαλε την παραίτησή του (28-5-2008), την οποίαν αιτοδέχθηκε μεν το Συμβούλιο, τον παρεκάλεσε όμως να συνεχίσει την άσκηση των καθηκόντων του μέχρι να αναλάβει αυτά ο διάδοχός του.

Το Διοικ. Συμβούλιο, έχοντας υπόψη τα παραπάνω και τις διατάξεις του Οργανισμού του Ιδρύματος (Β.Δ. 838/1970, ΦΕΚ 295, τ. Α'), προκήρυξε ισχεία σε έναν πλήρωση της θέσεως του Γενικού Διευθυντού της Ορθόδοξου Ακαδημίας Κρήτης και καλεί τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν αίτηση, συνοδευόμενη από τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

1. Πτυχίο Ορθοδόξου Θεολογικής Σχολής.
2. Διδακτορικό δίπλωμα.
3. Δημοσιεύματα, από τα οποία να προκύπτει γενική μόρφωση και πείρα επί των εκκλησιαστικών και των ελληνικών κοινωνικών προβλημάτων (θα διεξαχθεί συνέντευξη).
4. Άριστη γνώση της Αγγλικής, Γαλλικής ή Γερμανικής γλώσσας, βεβαιούμενη από σχετικά πιστοποιητικά και εξέταση, προφρική και γραπτή.
5. Βεβαίωση για την εκπλήρωση των στρατιωτικών υποχρεώσεων ή νόμιμη απαλλαγή.

Θα ληφθούν κατά προτίμηση υπόψη αιτήσεις μελών ΔΕΠ σε Τ.Ε.Ι. ή Α.Ε.Ι.

Η προκηρυσσόμενη θέση είναι πλήρους και αποκλειστικής απασχολήσεως.

Υποβολή των ανωτέρω μέχρι 30 Σεπτεμβρίου 2008 (προς την Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης, 730 06 Κολυμπάρι, Χανιά).
Πληροφορίες: 28240 - 22 245 (Γραμματεία) ή oac@otenet.gr

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
+ Ο Κισάμου και Σελίνου
Αμφιλόχιος

Ο ΓΕΝ. ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Αλέξ. Κ. Παπαδερός

ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΚΑΤΑΛΛΑΓΗΣ
Τριμηνιαίο περιοδικό
ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ
73006 Κολυμπάρι-Χανιά
Τηλ.: 2824022245 - Fax: 2824022060
E-mail: oac@otenet.gr
www.oac.gr
ISSN 1105-7017
Κωδικός: 3532

Εκδότης - Δ/ντής Συντάξεως:
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΕΡΟΣ

Γραφικές Τέχνες ΓΕΩΡΒΑΣΑΚΗΣ Ο.Ε.
Χανιά - Τηλ.: 2821092482

Ετήσια συνδρομή: Εσωτερικού € 10 - Εξωτερικού € 25
Εμβάσματα: ΑΤΕ-Χανιά, Λογαρ. 37704003260-96
Τιμή τεύχους € 2
Γίνονται δεκτές προαιρετικές εισφορές

Για τα μη ενυπόγραφα κείμενα
την ευθύνη έχει ο Διευθυντής Συντάξεως